Lodzer Tageblat № 81

Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

לאדזשער טאגעבלאט

היינט 6 זייטען

רעדאקציע און אדמיניסטראציע: פיעטריקאווער 16. טעלעפאנען פון: רעדאקציע 100-57, פון אדמיניסטראציע 100-47

מאנטאג, כ"ז אדר ב׳ תרצ"ב

4 kwietnia 1932

25-טער יאהרגאנג

ווי אזוי מען קלײַבט די ווירטשאַפֿט אין דײַטשלאַנד

אכציג טויזענד מיטינגען ווערען צונויפגערופען היינטיגע וואך

צוזאמענשטויסען צווישען היטלעריסטען און קאמוניסטען

צוזאמענשטויס צווישען היטלעריסטען און קאמוניסטען

בערלין, (ספ.) היינט 12 אזייגער האט זיך פארענדיגט דער אזוי גערופענער פאליטישער וואפענשטילשטאנד. פונקט 12 א זייגער איז בעגינט געוואָרען דער קאמף. שוין אין ערשטען טאג פון דער וואהל-קאמפאניע איז די שטימונג געווען אזא היציגע, אז מ׳סען מיט דער גאנצער זיכערקייט בעהויפטען, אז דאס וועט זיין איינע פון די שטורעמדיגסטע וואהל-קאמפאניעס, וועלכע דייטשלאנד האט ווען עס איז אדורכגעמאכט.

דעם ערשטען טאג פון דער וואהל-קאמפאניע איז אדורך אונטערן צייכען פון די אנהענגער פון הינדענבורג׳ן. די פראפאגאנדע וואהל-קאמיטעטן, וואס שטיצען הינדענבורג׳ן האבען שוין אויסגעארבייט א גענויען פלאן פון דער גאנצער וואהל-אקציע. לויט׳ן דאזיגען פלאן וועלען אין משך פון דער היינטיגער וואך אדורכגעפיהרט ווערען 80 טויזענד וואהל-מיטינגען. די הויפט-אקציע פון הינדענבורג׳ס אנהענגער וועט געפיהרט ווערען אין די קרייזען, וואו ביי דער ערשטער אפשטימונג האט היטלער בעקומען א גרויסע צאהל שטימען. שוין היינטיגע זענען פארגעקומען אייניגע הונדערט מיטינגען אין גאנץ דייטשלאנד.

די היטלעריסטען און קאמוניסטען שלאפען אויך נישט. אויף די מיטינגען פון די היטלעריסטען אין בערלין איז ארויסגעטרעטען ד"ר געבעלס, ד"ר פריק א. א. אין אייניגע ערטער איז געקומען צו א צוזאמענשטויס צווישען די היטלעריסטען און קאמוניסטען.

ווידער ריטואל-מארד-העצע פון די נאציאנאל-סאציאליסטישע פרעסע

בערלין, (יט"א) די וועסטפאלישע פרעסע איז איצט פול מיט טבעשרייבונגען פון שוידערליכען מארד, וואס איז אויסגעפיהרט געווארען אין פאדערבארן איבער דער 25-יעהריגער דינסט מיידעל מארטא קאספאר, וועלכע איז געווען בא שעפטיגט ביים יודישען פיה-הענדלער מייער. מארטא קאספער׳ס קערפער האט מען געפונען א צושניטענעם אויף שטיקער. אין צוזאמענהאנג מיט דעם מארד האט מען ארעסטירט מייער׳ן און זיין זוהן, וועלכער זאל זיך האבען מודה געווען, דאס ער האט געהאט אינטימע בעציהונגען מיט מארטא קאספער. נאך אן׳אפטרייבונגס-פערזוך איז מארטא קאספער געשטארבען. כדי צו פארבערהאלטען דעם נאנצען ענין פאר דער עפענטליכקייט האט ער צושניטען דעם קערפער פון דער פערשטארבענער און פארנאנדערגעווארפען די קערפער-טיילען אין פערשידענע ערטער.

די גרויזאמע געשעהענישען האבען געמאכט א שטארקען רושם אויף דער ארטיגער בעפעלקערונג. די נאציאנאל-סאציאליסטישע פרעסע פיהרט אויסנוצען דעם פאל פאר א שענדליכער ריטואל-מארד-העצע און בעמיהט זיך ארויסצורופען האס-שטימונגען צווישען דער בעפעלקערונג פון פאדערבארן נעגען די יודישע מיטבירגער.

די „צענטראל-פעראיין צייטונג" שטעלט אין שארפע ווערטער די העצע פון די נאציאנאל-סאציאליסטען, וועלכע ווילען אויסנוצען פאר זייערע שמוציגע צילען א גרויזאמען טאט, וואס ווערט ווי אמשארפסטען פעראורטיילט דורך אלע אהן אונטערשיד טיילען פון דער בעפעלקערונג.

בעשטימט א נייעם ענגלישען בישאף אין ירושלים

לאנדאן, (י.ט.א.) דער ארציבישאף פון קענטערבערי האט בעשטימט דעם רעוו. גרעהעם-בראון פון אקספארד אלס אנגליקאנישען בישאף אין ירושלים. דער נייער בישאף איז געווען אין ארץ-ישראל בעת די אונרוהען אין יאהר 1929 צוזאמען מיט די אקספארדער סטודענטען און האט זיך אקטיוו בעטייליגט אין די שוץ-אבטיילונגען געגען די אנפאלער, פערשאפענדיג זיך די פולע סימפאטיע מצד דער יודישער בעפעלקערונג.

אינטערעסאנטע בילדער פון יאפאניש-כינעזישען קריג

יוטעלאלטער אין מאנדזשוריען

אויף אונזער בילד זעהט מען, ווי א גנב ווערט בעשטראפט אין מאנדזשוריען. ער איז צוגעבינדען צו א קרייץ און קניהט אויף קייטען.

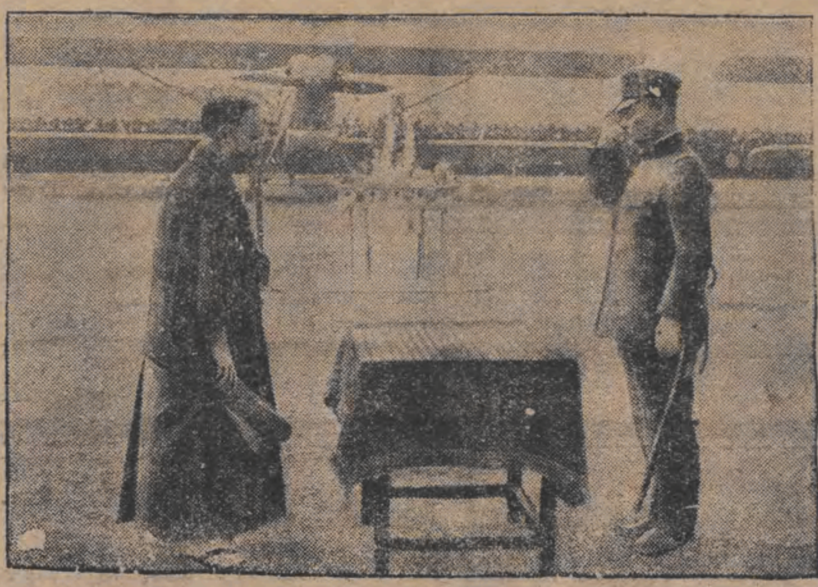

א „פאטריאטישע" ב־רזש-מ קלער (לינקס) אין טאקיא האט געשאנקען דער יאפאנישער ארמעע 3 עראפלאנען. אויף אונזער בילד זעהט מען איבערגעבען ד עראפלאנען דעם פער טרעטער פון קריגס-מיניסטער.

לויה-צוג פון די געפאלענע יאפאנער.

אויפפאדערונג!

איך פאדער אויף דעם ה׳ משה יאקובאוויטש, וואס וואוינט אין מיין הויז פיראמאוויטשא 2, ער זאל זיך גוטוויליג ארויסציהען פון זיין וואוינונג אויף וועלכע איך האב אנ׳עקסמיסיע. הערר יאקובאוויטש איז מיר שולדיג דירה-געלד פאר צירקא 3 יאהר אויסער געריכטס-שפעזען 900 זל. צוזאמען 5204 זל. יאקובאוויטש האט מיך געשלעפט 27 מאל אין סאנדעס און געשטעלט פאלשע עדות. אויסער דעם איז ער מיך בעפאלען אין דער גאס און האט מיך געדראהט צו שלאגען. אלערליי געמיינהייטען זענען איהם נישט געווען צו טייער אום זיינע נידערטרעכטיגקייטען אדורכצופירען. ס׳האט איהם אויך קיין געלד געפעהלט פאר סאודעס און אדוואקאטען, נאר וועהרענד דער גאנצער צייט מיר צו ברענגען איין זלאטי דירה-געלד האט ער נישט געהאט. טראץ דעם ער האט פאסט די גאנצע צייט געהאט סובלאקאטארען און האט ביי זיי גענומען פיל דירה-געלד. אום מקיים צו זיין מצות עשה אין דער תורה ובערת הרע מקרביך וועט ער אי"ה, פאלס ער וועט זיך נישט גוטוויליג ארויסציהען, בעשטימט ארויסגעווארפען ווערען

בעריש יעראזאלימסקי

אכטונג!

דערמיט מאכען מיר אויפמערקזאם, אז די

1000 אומזיסטע בילעטען

אויף שוויץ-בעדער

וועלכע ה׳ אפענבאך האט געשפענדעט, וועלען פערטיילט ווערען אין דער אדמיניסטראציע פון „לאדזער טאגעבלאט", פיעטריקאווער 16 היינט מאנטאג ביז׳ן 12-טען אפריל איינשליסליך פון 10 פריה ביז 8 אווענד אהן אונטערברעכונג.

בעמערק.: די בילעטען אויף די שוויץ-בעדער זענען גילטיג אויף מאנטאג, ד. 18 אפריל יעדער אין זיין בעשטימטער שעה.

אדמיניסטראציע פון לאדזער טאגעבלאט

אכטונג, בעקער-מייסטער פון לאדז!

היינט, מאנטאג, דעם 4-טען אפריל, קומט פאר אין אייגענעם לאקאל

אן אלגעמיינע פערזאמלונג

פון אלע בעקער-מייסטער אין לאדז. צוליב דער וויכטיגקייט פון טאג-ארדנונג אויף וועלכער עס וועט צווישען אנד, בעטראכט ווערען די טאך-לאגע צוזאמען מיט דער מצה-אקציע ווערען אלע מיטגלידער און נישט-מיטגלידער געבעטען פינקטליך צו קומען. בעמערקונג: עס ווערט גלייכצייטיג געבעטען אלע בעקער. וועלכע האבען בדעה צו באקען מצות אויף פסח, אנצוגעבן זיך אין דער היינטיגער פערזאמלונג. אויך נישט צו כשר׳ן קיין אייוונס ביז א ווייטערדיגער דיספאזיציע.

סטארשי פון בעקער-צעך

בנימין שקלארזש.

דינסטאג, דעם 10-טען אפריל, ד׳ ניסן, 4 נאכמיטאג קומט פאר אין אייגענעם לאקאל פון „מחזיקי חולים" יוליושא 28

די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג

צום ערשטען טערמין. טאג-ארדנונג:

1) וואהלען פון א פארזיצער און אסעסארען, 2) טעטיגקייטס-בעריכט פאר׳ן יאהר 1931, 3) בעריכט פון די רעוויזיר-קאמיסיע, 4) בעשטעטיגען דעם בודזשעט פאר׳ן יאהר 1932, 5) וואהלען, 6) פערשידענעס, 7) פרייע פארשלאגען.

בעמ.: אין פאל ווען עס וועט נישט זיין די גענוגענדע צאהל מיטגלידער אין לויט דעם פעראיינס-סטאטוט, וועט די פערזאמלונג פארקומען צום צווייטען טערמין זונטאג דעם 24 אפריל 4 נאכמ. און וועט זיין גילטיג ביי יעדער צאהל אנוועזענדע מיטגלידער.

די פערוואלטונג פון „מחזיקי חולים"

קילינסקיעגא 120

אכטונג, צייטונגס-פערקויפער

די פערוואלטונג פון צייטונגס-פערקויפער-פעראיין מאכט בעקאנט אלע איהרע מיטגלידער, אז זיי זאלען קומען אין אונזער פעראיין צו רעגיסטרירען זיך אויף די פסח-אקציע. וואס מיר רעכענען צו מאכען אי"ה פאר אונזערע מיטגלידער, דער פעראיין איז אפען אלע טאג פון 8 ביז 10 אווענד.

בעמערקונג: עס זאלען נישט קומען די צייטונגס-פערקויפער, וואס זענען אויסגעשלאסען געווארען פון אונזער פעראיין, זיי זענען בעצייכענט אין „גלאס פאראנני" פון דעם 4 מערץ, ד. ה. מאנטאג און זיי האבען קיין שום שייכות נישט מיט אונזער פעראיין.

מיט אכטונג די פערוואלטונג

פרעזעס א. וויעלגאוואלסקי סעקרעטאר ש. הובערמאן

אמבולאטאריום

פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען ביי דעם קליניק

נ. נארגאווא 13

איז טעטיג פאר אומבעמיטעלטע קראנקע טעגליך פון 10 ביז 11 פריה.

ווינער ארטאפעדישע פראצעדוריע

אונטער דער אויפזיכט פון ספעציאליסט דר. לוביש מאכט לויט גיפס-מאדעלען וויקלאדקעס נעגען פלאטפיס קינסטליכע פיס, ארטאפעדישע גארסעטען און אפאראטען א. ז. וו. האט זיך פון Karola 5 איבערגעטראגען אויף

Piotrkowska 119

לעזט און אבאנירט דאס „לאדזער טאגעבלאט"

פסח אקציע קאמיטעט ביים „בית-עם"

היינט א גאנצען טאג און מארגען דינסטאג ביז 12 פארמיטאג

ווערט נאך אנגענומען איינשרייבונגען פון די, וואס ווילען בעקומען אונטערשטיצונגען אין נאטור אדער ווילען געניסען פון די קיך פאר דער ארבייטענדער אינטעליגענץ. פארצוג האבען ארבייטסלאזע האנדעלס-אנגעשטעלטע און פרנסה לאזע יודען.

כמארשי פעלדשער

B. Joskowicz

שטעלט פאקען טעגליך מיט פרישע קראוויאנקע און גיט אויך ארויס שוויאדעצטווס

פולנאצנא Północna 4 טעלעפאן 141-86

יעמט אן פון 8–11 און פון 4–6 א זייגער אווענד.

Dr. Wołkowyski

צעגיעלניאנא 4

טעלעפאן 216-90

נעמט אן פון 9–2, און פון 5–9 אווענד. בעזונדער יוארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. Niewiażski

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און מענער-שוואכע בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען און עלעקטרא-טעראפיע אנאליזען.

פאר דאמען ספעציעלער ווארטע-זאל

אנדזשעי 5, טעלעפ. 159-40

נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה, און פון 5 ביז 9 אווענד. זונטאג פון 9 ביז 1 א זייגער נאכמיטאג.

„לינת-הצדק" — לאדז — צעגעלניאנא 17.

דער פיזיקאליש-טעראפישער קאבינעט איז טעגליך טעטיג פון 6-4, 11-1 און געפינט זיך אונטערן אויפזיכט פון א דאקטאר-ספעציאל.

קווארץ-לאמפ דיאטערמיע
סאללוקס עלעקטרישע בעדער

קאָנפערענץ פון יודישער אגענץ מיטן הויך-קאָמיסאר

וויכטיגע קאָנפערענץ צווישען דער יודישער אגענץ און דער הויך-קאָמיסאַר

ירושלים, 3 אַפּריל (יטא"א טעלעגר.) דער מיטגליד פון דער ציוניסט. עקזעק. פּראָפ. בראָדעצקי האָט אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט'ן הויך-קאָמיסאַר וועגען אַ רייהע אַקטועלע ענינים. די קאָנפערענץ איז אַ פאָרזעצונג פון דער שורה קאָנפערענצען, וואָס די יודישע אגענץ ווערט אָפּהאַלטען מיט'ן הויך-קאָמיסאַר.

די איינוואַנדערונג קיין ארץ-ישראל אין חודש פעברואַר

ירושלים, 3 אַפּריל (יט"א טעלעג.) לויט'ן אָפיציעלען בעריכט וואָס איז לעצטענס פערעפענטליכט געוואָרען זענען אין חודש פעברואַר אַריינגעקומען קיין ארץ-ישראל 710 פּערזאָן, דערונטער 611 יודען. פון די איינגעוואַנדערטע ידען זענען 455 אַריינגעקומען אָהן ערלויבניש, און ערשט דאָ האָבען זיי בעקומען דאָס רעכט צו פערבלייבען אין לאַנד.
אויסגעוואַנדערט האָבען אין חודש פעברואַר 76 פּערזאָן דערונטער 36 יודען.

לאָרד רידינג זיך צוריקגעקעהרט קיין ענגלאַנד

לאָנדאָן, (י.ט.אַ.) פרייטאָג דעם 1-טען אַפּריל, זענען צוריקגעקומען פון מאָנטע-קאַרלאָ קיין לאָנדאָן לאָרד און ליידי רידינג. לאָרד רידינג פיהלט זיך שוין פולשטענדיג געזונד נאָך דער שווערער לונגען-ענטצינדונג, וועלכע ער האָט דורכגעמאַכט אין לוקסאָר.

דער גרויסער מאַנגעל אין פאַכלייט אין בירא-בידזשאַן

מאָסקווע, (י.ט.אַ.) לויט די בעריכטען, וואָס קומען אָן פון בירא-בידזשאַן לאָזט זיך דאָרט שטאַרק פיהלען דער מאַנגעל אין ספּעציאַליסטען. די לאַגע איז ממש קאַטאַסטראָפאַל. עס פעהלען אַגראָנאָמען פון אַלערליי קוואַליפיקאַציעס, אינזשינירען, שאָפערס, וואַלד-ספּעציאַליסטען, בוכהאַלטערן, דאָקטוירים און וועטערינאַרען, דענטיסטען, אַקושערקעס א. א. וו.

געשטאָרבען אַ יודישער געלעהרטער אין אונגאַרן

בודאַפּעשט, (י. ט. אַ.) אין עלטער פון 72 יאָהר איז געשטאָרבען דער פּראָפעסאָר פון דער טעכנישער הויכשול און מיטגליד פון דער אונגאַרישער וויסענשאַפטליכער אַקאַדעמיע ד"ר פראַנץ וויטמאַן. אין דער לויה האָבען זיך בעטייליגט פערשטעהער פון דער גאַנצער אונגאַרישער געלעהרטען-וועלט. די טרויער-רעדע האָט געהאַלטען הרב הכולל ד"ר סימאָן העווזי.

געהעכערט שטייער פון הייוען

וואַרשאַ, (טעל.) אין לעצטען נומער פון „דזיענניק אוסטאַוו" איז פערעפענטליכט געוואָרען די פעראָרדנונג וועגען אַ טעלעוויזער ענדערונג פון דעקרעט וועגען שפּרוט פערקויף.
לויט דער דאָזיגער פעראָרדנונג ווערט פון געפרעסטע הייוען אונלענדישע אָדער אויסלענדישע גענומען אַ שטייער אין דער הויך פון 1 זל. 50 גר. פון 1 קילאָ וואָג.
די פעראָרדנונג געהט אַריין אין קראַפט 14 טעג נאָך דער פערעפענטליכונג.

סכנה פון אַ פערפלייצונג אין גאַליציען

לעמבערג, 3. אַפּריל (טעלעפאָניש) דאָס וואַסער אין סאַן איז היינט שטאַרק געשטיגען. די מאַכט האָט אָנגענומען ענערגישע מיטלען צו פערהיטען פון אַ פערפלייצונג.
אויך פון קראָקא מעלדעט מען, אַז דאָס וואַסער פון דער ווייסעל איז שטאַרק געשטיגען צוליב'ן שמעלצען פון אייז.

פרייטאג דעם 8-טען ד. ח.

ספּעציעלע גרויסע יובילעאום-פארשטעלונג

צום 50-טען מאל

— שפּילט —

דזשעק רעכטצייט

אין טעאַטער „פילהאַרמאָניע"

דירעקציע א. בעזמאַן און דוד צעלמייסטער

צוליב די גרויסע פארבערייטונגען צו דער נייער פּרעמיערע ווערט ביז פרייטאָג נישט געשפּילט

פרייטאג ד. 8-טן 9 אָוענד גרויסע נייע אויפפיהרונג פון אונזער ליבלינג, דער שענסטער בחנ'טער אַמעריק. בוף-קאָמיקער

חסידיש! נגידיש! רבּניש!

מאָטאָ: פרעהליך! אינטערעסאַנט! מוזיק! הומאר! וויץ!

דזשעק רעכטצייט

אין אַ נייע קרעאַציע — פון רבניש-דאָרפישען לעבען פון ס. קאָהן

דאס רבּי'לע

אָריגינעלע חסידישע יודישע מוזיק אין רעזשי פון דזשעק רעכטצייט

מיט'ן אָנטייל פון די בעליבטע אַרטיסטין און לירישע זינגערין יוכבד זילבערג

נייע דעקאָראַציעס ■ נייע עפעקטען ■ פערגרעסערטער אָרקעסטער ■ ספּעציעלער קינדער-כאָר

פרייזען פון 90 גראָשען ביז 2.60 זל. בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

דעפּוטאַטן געהאַט אַ „שווערען" פּרימאַ אַפּרילוס

וואַרשאַ, (טעל.) די סיים קאַסע האָט עהרענעלטען געמאַכט די דעפּוטאַטען אַ איבערראַשענען „פּרימאַ אַפּרילוס", וואָס האָט זיי נישט זעהר געשמעקט.
אַלע דעפּוטאַטען, וואָס זענען געקומען אָפּנעמען דעם 1-טען די דיעטע האָבען בעקומען זעקלעך מיט 1000 שטיק 50 גראָשענס, יעדעס זעקעלע האָט געוואויגען 5 קילאָ. בעקומענדיג די פעקלעך האָבען זיך די דעפּוטאַטען בעקלאָגט, אַז דער „וויץ איז צו שווער"...

טראָצקי ווערט צוריק אַריינגעלאָזען קיין רוסלאַנד?

קאָנסטאַנטינאָפּאָל, 3. אַפּריל (ספּ.) ראָ געהען אַרום קלאַנגען, אַז סטאַלין האָט אָנגעקניפּט געהיימע אונטעראַנדלונגען מיט טראָצקי'ן וועגען זיין צוריקקומען קיין רוסלאַנד. סטאַלין זאָל דערביי שטעלען טראָצקי'ן געוויסע בעדינגונגען. מען האַלט, אַז טראָצקי'ס פּלוטרשטע רייזע קיין טשעכאָסלאָוואַקיי זאָל שטעהען אין צוזאַמענהאַנג מיט די דאָזיגע אונטערהאַנדלונגען. אין די אונטערהאַנדלונגען פערמיטעלט דער לייטער פון קאָנסטאַנטינאָפּאָלער ג. פּ. או. די סאָוועטישע רעגירונג זאָל זיין אָפיציעל אינפאָרמירט געוואָרען וועגען דעם.

זבאָראָווסקי געשטאָרבען

פּאַריז, 3. אַפּריל (ספּ.) דאָ איז געשטאָרבען דער פּאָפּולערער קונסט ליבהאָבער און קונסט הענדלער לעאָפּאָלד זבאָראָווסקי.
זבאָראָווסקי איז געקומען קיין פּאַריז אין יאָהר 1914 און גיך איז ער געוואָרען דער פּאַטער פון דער פּאַריזער קינסטלער בּאָהעמע.
אַלס זעהר ליבעראַלער מענש האָט זבאָראָווסקי געהאָלפען פיל יודישע קינסטלער. דער גרויסער יודישער מאַלער מאָדיליאַני איז דערגאַנגען צו זיין רוהם נאָר אַ דאַנק זבאָראָווסקי'ן. ער האָט בעזונדערע'ס געשטיצט די מאַלער פון פּוילען, סיי קריסטען סיי יודען.
פאַר די לעצטע מאָלער בריוער האָבער האָט זבאָראָווסקי זעהר פיל געטאָן. זבאָראָווסקי איז אַלט געווען קוים 43 יאָהר און איז געשטאָרבען פון אַ האַרץ-שלאַג.
די גאַנצע פּאַריזער קינסטלער וועלט איז נאָכגעגאַנגען זיין אָרון.

● ● ● פון ספּאָרט-לעבען ● ● ●

די מייסטערשאַפטס-קאַמפען פון לאָדזשער „א" כלאַס

נעכטען האָבען זיך אָנגעהויבען די ערשטע מייסטערשאַפטס קאַמפען פון דער לאָדזשער „א" קלאַס, וועלכע האָבען געגעבען איבעראַשענדע רעזולטאַטען. אין 2 מעטשען האָבען פערשפּילט די „פאַוואָריטען". אַ סענסאַציע האָט אַרויסגערופען דער גרויסער נצחון פון „ס. ק. ס." איבער „ווידזעוו", ווי אויך די מפּלה פון „הכח" אין פּאַביאַניץ. ווי עס איז צו זעהען, וועלען אין דעם יאָהר די קאַמפען זיין פערביסענע און עס איז שווער פעסטצושטעלען, וועלכע מאַנשאַפט וועט ערהאַלטען דעם מייסטער-טיטעל, און וועלכע מאַנשאַפט וועט דעגראַדירט ווערען אין דער „ב" קלאַס.

„פּ.ט.צ." — „הכח" 0:2 (0:1)

די יודישע מאַנשאַפט האָט נישט מזל'דיג אָנגעהויבען די מייסטערשאַפטס-קאַמפען פערשפּילענדיג דעם ערשטען מעטש אין פּאַביאַניץ צו דעם דאָרטיגען „פּ. ט. צ." די מפּלה פון „הכח" איז אַ נישט פערדינטער. די יודישע שפּילער האָבען איבערגעשטיגען דעם געגנער טעכניש, אָבער צוליב דעם פּאַטאַלען פּלאַץ, וועלכער איז געווען פיל מיט וואַסער און בלאָטע, האָבען זיי נישט אויסגענוצט פיל גינסטיגע מאָמענטען.
„הכח" איז אַרויסגעטרעטען אָהן זאַקלוקאָווסקי'ן און פאָלגענדען צוזאַמענשטעל: ראַפּאַפּאָרט, ווידאַווסקי, קאַפּלאָוויטש, ציגלער, קאַהאַן, שיוועק, סעגאַל מאָרגענשטערן, גערמעל, פרעסער און קרייצער.
אין די ערשטע העלפט גרייפט שטאַרק אָן „הכח" און פיהרט אַרורך זעהר שעהנע אַנגריפען. אין דער 5-טער מינוט שיסט מאָרגענשטערן פון 3 מעטער נעבען טויער. אויך אַנדערע קאָרנערן ווערען נישט אויסגענוצט. אין דער 14. מינוט רייסט זיך אַדורך דער רעכטער פליגעל פון „פּ.ט.צ.", און צוליב דער שולד פון ראַפּאַפּאָרט, דערצילט ער דאָס ערשטע טויער. די יודישע מאַנשאַפט האָט ווייטער אַן איבערגעוויכט, אָבער אָהן רעזולטאַט.
נאָך דער פּויזע האָט „הכח" ווייטער די איניציאַטיוו, אָבער די שטורמער שיסען שוואַך. אין דער 11 מינוט שיסט ווידאַווסקי אַן אייגען-טויער, וועלכעס האָט דעצידירט וועגען אויסגאַנג פון מעטש.
פון „הכח" האָבען זיך אויסגעצייכענט קאַפּלאָוויטש, ציגלער און קאַהאַן. ריכטער ה' בושאַקעוויטש.

„פּ.ט.צ." II — „הכח" II 2:3

„טוריסטען"—„וו.ק.ס." (0:1) 1:5

נעכטען 11 פריה איז אויפ'ן „וו.ק.ס." פּלאַץ פאָרגעקומען דער ערשטער מייסטערשאַפטס מעטש פון „א" קלאַס אין לאָדז, צווישען די „טוריסטען" און „וו.ק.ס.".
די „טוריסטען", וועלכע זענען איצט פעראייניגט מיט „אוניאָן". שטעלען איצט פאָר אַ פיל פערייניגערטע און זעהר גוטע מאַנשאַפט, האָבען נישט שפּילענדיג נאָך אין דעם סעזאָן, דען היינט איז פאָרגעקומען זייער סעזאָן ערעפענונג, געמאַכט די ספּאָרט ליבהאָבער אַ גרויסע איבעראַשונג.
די „טוריסטען" מאַנשאַפט איז בעשטאַנען פון פאָלגענדע שפּילער: מיכאַל סקי I, סטרושעלעווסקי און דורקאַ (פערטיידיגונג), הינץ, שילין, פראַנקוס (אויסהעלפער), קראָלאַשיק, סטאַנעצקי, באַינאַצקי, ניקעל און מיכאַלסקי II (שטורמער-רייהע).
דער מעטש איז פון אָנהויב ביז'ן סוף געפיהרט געוואָרען אין אַ מערדערישע טעמפּאָ, און כמעט די גאַנצע ערשטע העלפט, איז פערלאָפען מיט'ן בעקענען זיך פון די מאַנשאַפטען, און ביז צו דער פּויזע איז דער רעזולטאַט געווען אַ קלענער, אינגאַנצען נאָר 1:0 פאַר „טוריסטען".
נאָך דער פּויזע, נעמען די „טוריסטען" איבער די גאַנצע איניציאַטיוו. בעלאַגערן כסדר דאָס געגנערישע טויער, גיצען אויך אויס אין גאַנץ קורצע שפּיל צייט פון דער צווייטער העלפט, ד. ה. במשך פון אַ האַלבער שעה שיסען זיי ווייטער 4 טויערן פון פערשידענע אויסגעאַרבייטע פּאָזיציעס און צענטערס.
„וו.ק.ס.". שיסט אויך אַ עהרען טויער דורך שפּאַלעק'ן.
טויערן פאַר די „טוריסטען" האָבען געשאָסען באַינאַצקי 2, ניקעל, 2, און סטאַנעוויצקי 1.
דער מעטש האָט אויפ'ן פּובליקום געמאַכט אַ שטאַרקען רושם.
ריכטער ה. פּיאָטראָווסקי זעהר גוט.

„ל.ק.ס." 1ב — „אָרקאַן" (0:1) 0:3

נעכטען נאָכמיטאָג איז אויפ'ן „וו.ק.ס." פּלאַץ פאָרגעקומען אַ מעטש פאַר דער „א" קלאַס מייסטערשאַפט פון ל. אָ. ז. פּ. נ., צווישען „ל.ק.ס." און „אָרקאַן".
„ל.ק.ס" איז געווען פיל בעסער אַלס זיין געגנער, אָנגרייפענדיג כסדר און עס איז זיי אויך געלונגען ביז צו דער פּויזע צו שיסען דורך קרול'ן אַ טויער.
נאָכ'ן זייטען וועקסעל האָט זיך אָבער גאָרנישט געענדערט. „ל.ק.ס." האָט נישט געלאָזט „אָרקאַן" קומען צום וואָרט, און אין 64 מינוט פאַלט דער באַלעם אַליין אַריין אין „אָרקאַנ'ס" טויער, בעת אַ פערמישונג בייס טויער.
אַנ...נגע מינוטען שפּעטער פערבעסערט קרול דעם רעזולטאַט מיט אַ דריט טויער פאַר „ל.ק.ס." דאָן פאַלט שוין „אָרקאַן" אינגאַנצען אַריין און פערצווייפלונג, נים קאָנענדיג ערצילען אפילו קיין עהרען טויער, זאָגאַר פון אַ דיקטירטען 11 מעטער.
דער מעטש האָט זיך געענדיגט 3:0 לטובת „ל.ק.ס."
ריכטער סטעמפּיען זעהר גוט.

„הערטא" (בערלין) בעזיגט וו. א. ק. (ווין)
אַן אינטערעסאַנטער פערטיידיגונגס-מאָמענט פון ווינער טויערמאַן.

„ל.ק.ס." 2 — „אָרקאַן" 2 0:2
„סטשעלעצקי ס.ס." — „ווידזעוו" 1:4

דער מייסטערשאַפטס מעטש צווישען „סטשעלעצקי" און דער אַרבייטער מאַנשאַפט „ווידזעוו", וועלכער איז פאָרגעקומען אויף דעם פּלאַץ פון די לעצטע, האָט זיך פערענדיגט מיט אַ סענסאַציאָנעלען גרויסען נצחון פון די „סטשעלעץ"-מאַנשאַפט. מען מוז אָבער מודה זיין, דאָס „ווידזעוו" האָט נישט פערדינט אויף אזא גרויסע מפּלה.
די אַרבייטער מאַנשאַפט האָט אַ לעבען איבערגעוויכט. די אָנגריפס-לעניע איז אָבער ווענינ דעצידירט, דאַגעגען „סטשעלעץ" נוצט אויס אייניגע גינסטיגע מאָמענטען און דערצילט 4 טויערן. „ווידזעוו" ערהאַלט בלויז אַ עהרען-טויער.

אנהויב פון די „ליגאַ" מייסטערשאַפט-קאַמפען

די ערשטע קאַמפען ווענען דער מייסטערשאַפט פון דער „ליגאַ", וועלכע האָבען זיך אָנגעהויבען נעכטען, האָבען זיך פערענדיגט מיט נצחונות פון די „פאַוואָריטען".

„לעגיאַ" (וואַרשאַ) — „רוך" (שלעזיען) 1:2 (1:2)
„וואַרטאַ" (פּויזען) — „קראַקאָוויאַ" (קראָקא) 2:3 (1:2)
„גאַרבאַרניאַ" (קראָקא) — וואַרשאַוויאַנקאַ (וואַרשאַ) 2:4 (0:3)

פריינדשאַפטס-מעטשען

לעמבערג, „פּאָגאָן"-„שווינטעזש" 0:11 (0:6)
„טשאַרני" - „ט.ס.ל." 0:2
קראָקא, „וויסלאַ" - „קאַראַנאַ" 1:3

באָקס-קאַמפען
„אוניאָן" — „אויבער-שלעזיען" 5:11

די נעכטיגע יובילעאומס-באָקס קאַמפען, וועלכע עס האָט אייגעאָרדענט אין פילהאַרמאָניע דער דייטשער ספּאָרט פעראיין „אוניאָן", האָט פערזאַמעלט זעהר פיל צושויער.
צו דער באָקס-אומפרעזע האָט „אוניאָן" אַראָפּגעבראַכט אַ שטאַרקע באָקס-רעפּרעזענטאַנץ פון דייטש אויבער-שלעזיען.
„אוניאָן" האָט צו די קאַמפען אַרויסגעשטעלט 8 פּאָאַר.
„אוניאָן" האָט אַ פערדינטען נצחון אָבער דאָ זענען מעהרערע דייטשע פּאָסענע, בעקירצט געוואָרען דורכ'ן ריכטער.
די רעזולטאַטען זענען געווען פאָלגענדע:
ביצער II האָט רעמיסירט מיט לאָנגער'ן (אָ.—ש.)
ביצער I האָט בעזיגט טראָס'ן (אָ—ש) אויף פונקטען.
פראַנק האָט רעמיסירט מיט קראַוס וואַרמש'ן II (אָ.ש.—)
מאַן האָט פערשפּילט פאַר שלעגער (אָ.—ש) אויף פונקטען.
קאַראַנאָווסקי האָט אין 80 סעקונדען בעזיגט דורך אַ „ק. אָ" דעם זעהר גוטען דייטשען באָקסער סוכאַרסקי.

לאָדזער טאָגעבלאַט

„Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skz. poczt. 16
טעלעפאָנען: רעדאַקציע 160-57, אַדמיניסטראַציע 100-47

דער רעדאַקטאָר נעמט-אָן פון 6 ביז 7 אין אָוונד
נישט בעשטעלטע מאַנוסקריפּטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

דעמאַקלעס שווערד פון עקסמיסיעס איבער די קעפּ פון יודישע פּרנסה-לאָזע

די וואָרנענדע שטים איז סוף כל סוף דערהערט געוואָרען. דער מלוכה-פּרעזידענט האָט אויפ'ן סמך פון די בעקומענע פולמאַכטען אַרויסגעגעבען אַ דעקרעט, לויט וועלכען די עקסמיסיעס פאַר אַרבייטסלאָזע ווערען אָפּגעשטעלט ביז אָקטאָבער און דערמיט איז פּעריהיט געוואָרען פון דער סכנה, אַז טויזענדער פאַמיליעס זאָלען אַרויסגעוואָרפען ווערען אויפ'ן ברוק.

אָבער, ווי עס איז תמיד דער פאַל, וועט דער דעקרעט פאַר דער יודישער בעפעלקערונג ברענגען נאָר אַ גאַנץ קליינע פערלייכטערונג.

דער דעקרעט רעדט בפירוש וועגען אָפּשטעלען די עקסמיסיעס פאַר אַר-בייטסלאָזע, דאָס מיינט מען יענע אַרבייטסלאָזע, וואָס זענען רעגיסטרירט אין „פופּ" און גענייסען פון מלוכה-אונטערשטיצונג.

שוין אָפּגערעדט דערפון, וואָס אפילו נישט אַלע קריסטליכע אַרבייטסלאָזע קענען גענייסען פון דער הנהה, וועט עס פאַר יודען כמעט גאָר קיין הנחה נישט זיין. ראשית, זענען יודישע אַרבייטער בעשעפטיגט הויפּטזעכליך אין קליי-נע פאַבריקלעך און וואַרשטאַטען, וואָס גענייסען נישט פון'ם געזעץ פון סאָציאַ-לער פערזיכערונג און ממילא זענען זיי נישט רעגיסטרירט אין „פופּ"; והשנית, ווייסען מיר דאָך, וואָס פאַר אַ אַרמעע פון פּרנסה-לאָזע יודען עס פיהלען אין די פּוילישע שטעט, געוועזענע קרעמער, בײַ וועלכע די שטייערן און דער עוו[ל]ער קריזיס האָבען אַרויסגעריסען דעם לעצטען גראָשען און זיי לעבען פּראַקטיש פון בעטעל-ברויט. זיי הייסען נישט קיין „אַרבייטסלאָזע", אין זין פון פערפליכטענדען געזעץ, אָבער דערמיט איז זייער לאַגע נישט נאָר אויף אַ האָר נישט בעסער, נאָר פערקעהרט, פיל ערגער, ווייל זיי זענען אינגאַנצען אָהן סאָציאַלען שוץ פון דער מלוכה. די דאָזיגע גרויסע מחנה פון פעראָרימטע קליינהענדלער, האַנדווערקער, און כתם לופט-מענשען, נשרפים. וועלען זיך דע-ריבער איצט געפינען אין דער שרעקליכסטער לאַגע. זיי האָבען שוין לאַנג נישט קיין ביסען ברויט צו דער זייט, איצט דראָהט זיי נאָך אַרויסגעוואָרפען צו ווערען אויפ'ן ברוק.

אָבער צי איז עס דען דענקבאַר, אַז די רעגירונג זאָל דערלאָזען צו אַ רוינען פון טויזענדער פאַמיליעס? איז דאָס פון ריין מלוכה'שען שטאַנדפּונקט געווינשען? די רעגירונג קען דאָך צומאָל נישט אַרויסוואַרפען די לאַסט אויף די שטאָט-פערוואַלטונגען, צו זאָרגען וועגען גורל פון די דאָזיגע „היימלאָזע" מענשען, ווייל עס איז נישטאָ היינט צו טאָג אַזאַ שטאָט-פערוואַלטונג אין פּוי-לען, וואָס זאָל האָבען אין איהר רשות אויף אַזוי פיל מזומן געלד, צו קענען אויסבויען צעהנדליגער באַראַקען פאַר דער מאַסע פון עקסמיטירטע, וואָס עס וועלען מיט זיך ברענגען די זומער-חדשים.

וואָס זשע וועט דעריבער זיין? מען דאַרף נישט זיין קיין נביא. עס וועט זיך אַ שאָט טון אַ מבול פון עקסמיסיעס איבער יודישע קעפּ און דער תהום פון דלות און עלענד וועט פילמאָל פערגרעסערט ווערען.

צו אַזאַ לאַגע טאָר נישט דערלאָזען ווערען. די יודישע פאָרשטעהער אין סיים, די יודישע קהלות און ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס מוזען איצט שוין אונטערנעהמען אַנ'ענערגישע אַקציע צו פערמיידען פון דער דאָזיגער גרויסער סכנה. פון דער דעמאָקלעס-שווערד צו וואָס הענגט איבער'ן קאָפּ פון טויזענדער יודישע פאַמיליעס, כל זמן עס איז נאָך צייט דאָס צו טון.

אינטערווענצען וועלען נאָך אונטערגענומען ווערען מצד די לאָקאַטאָרען-פעראיינען גופא, ווארום דער דעקרעט רעגולירט נישט דעם ענין מיט די עקס-מיסיעס, וואָס זענען שוין אַרויסגעגעבען געוואָרען, און די עקסמיסיע-אורטיילען געפונען זיך שוין אין די הענט פון די קאָמאָרניקעס.

זאָלען דעריבער די, וואָס דאַרפען וואַכען איבער'ן גורל פון דער יודישער בעפעלקערונג אין פּוילען, נישט שווייגען, ווייל זיי וועלען שפּעטער נישט קע-נען זאָגען: „ידנו לא שפכו את הדם הזה"!

פ. א.

די רייזע-איבערלעבענישען פון לאָדזער מכביאַדע-עקספּעדיציע

דער פייערליכער קבלת-פּנים אין טשערנאָוויץ. — דער צוג ווערט אײַנגעפרוירען אין טוגא

(ספּעציעל פאַר'ן „לאָדזער טאָגעבלאַט") —:— פון אינזש. י. זשעלינסקי

איך שיק צו אײַך דעם בריוו פון בודאַ, דאָס איז אַ קליינע באַהן-סטאַציע אין רו-מעניען, וואו אונזער צוג איז געבליבען... אײַנגעפרוירען. שוין אײנגע שעה שטעהען מיר דאָ אויף דער סטאַציע, מחמת צו-ליב די גרויסע שנייען, וואָס זענען פּלוצ-לינג אין סוף מערץ דאָ געפאַלען, קען די באַהן ווײַטער נישט געהן. אונזער כאַליאַסטרע, די לאָדזער שווערע אַרטי-לעריע, כ'מיין שווער-אַטלעטיקער, די באָקסער פון וואַרשא און די שווימער פון קראָקאָ, וועלכע פאָהרען אונטער מײַן אויפזיכט, בעאונרוהיגען זיך אַביסעל. זיי האָבען נישט קיין געדולד. אַלע שוועריג-קייטען מיט די פאָרמאַליטעטען און ווי-זעס האָבען מיר גובר געווען און פּלוצ-לינג שנײַעליך. נאָ דיר נאָר און דרום אַ שנײַ פון 2 מעטער די הויך, אָבער ניט קשה. מיר וועלען די מניעה אויך אַדורכ-קומען. ס'זענען אַרויסגעשיקט געוואָרען 2 לאָקאָמאָטיווען, וועלכע שנײַדען אויס אַ וועג פאַר אונזער צוג. איבריגענס, איז אַפשר גוט, וואָס מיר האָבען אַזאַ שטע-רונג. אַ נסיעה קיין ארץ ישראל קען נוט אַזוי לײַכט אַדורכגעהן. ס'דאַרפען זײַן מניעות. דאָס מאַכט אינטערעסאַנטער די רײַזע, שאַפט אײַנדרוקען.

פון אַהער איז אונז אַלץ געגאַנגען גוט. מיר האָבען אמת געהאַט נאָך אין וואַר-שא מינוטען פון האַרץ-קלאַפּעניש. דאָס איז געווען בײַם ענגלישען קאָנסול, וועל-כער האָט נישט געוואָלט וויזירען די פּעַ-סער פון די ספּאָרטלער, וואָס געהערען צום יאָהרגאַנג 1911. צום דאָזיגען יאָהר-גאַנג געהערען אונזערע בעסטע ספּאָרט-לער, מיט וועלכע מיר האָפען צו דער-גרײַכען נצחונות. נאָר אַ דאַנק די בעמי-הונגען פון דער פּוילישער מיליטער-מאַכט און די פאַרשטעהער פון פּוילישען אויסערן-מיניסטעריום איז אין דער לעצ-טער מינוט געלונגען צו בעקומען פאַר אונזערע 1911-ער די וויזעס. די שמחה בײַ אונזער חברה, ווען זיי האָבען דער-זעהן זייערע וויזירטע פּעסער, איז געווען אין לשער. אין וואַרשא האָט מען ציגע-געבען אונזערע זינגערלע מיסטער פון „ירדן". דאָס זענען 10 געזונדע בחורים, מיט וועלכע „פּאַטערלאַנד" קענט רוהיג זײַן".

לעדער, איז אונזער שמחה אַביסעל געשטערט געוואָרען: צוויי טוריסטען, וואָס האָבען געזאָלט מיט אונז פאָהרען, האָבען אין דער לעצטער מינוט געמוזט פאַרט רעזיגנירען פון דער נסיעה, ווײַל זיי האָבען נישט בעקומען די ענגלישע וויזע. איינער פון זיי האָט אַפילו נישט בעוויזען אַרויסצונעהמען זײַן פּאַספּאָרט און מיטפאָהרען מיט'ן פּרעזידען באַ-נאַזש קיין ארץ ישראל...

ווי אַזוי ס'האָט אויסגעזעהן אונזער אָפּפאָהרט פון וואַרשא, וויל איך שוין נישט שרײַבען, אַביסעל צו שפּעט. כ'וויל נאָר זאָגען, אַז דער רושם פון דער האַרציגער געזעגענונג, די קלאַנגען פון „התקוה", די הידד-אויסרופען וועלען אונז נאָך לאַנג בלײַבען בזכרון. אויף אַלע גרעסערע סטאַ-ציעס, אין לובלין, לעמבערג א. ד. גל. זע-נען אײַנגעשטיגען נײַע טוריסטען. נײַע פרײַנדליכע פּנים'ער. אין לעמבערג זענען אויך אײַנגעשטיגען די 5 בעסטע שווי-מער פון קראָקאָווער „מכבי". אַ ברכה צו מאַכען אויף די דאָזיגע בחורים.

דעם אמת'ן קבלת פּנים האָבען מיר אָבער געהאַט אין טשערנאָוויץ. דאָ זע-נען אײַנגעשטיגען נאָך צוג 49 טוריסטען, וועלכע זענען בעגלײַט געוואָרען פון אַ ריזיגען עולם, בערך טויזענד פערזאָן, צו-דערבאַהן איז געקומען דער גאַנצער ציו-ניסטישער קאָמיטעט פון טשערנאָוויץ מיט'ן דעפּוטאַט ד"ר עבנער בראש. מיר זענען בעגריסט געוואָרען פון טשערנאָ-וויצער „מכבי", וועלכער איז אין קאָמ-פּלעט געקומען צו דער באַהן. בײַ דער באַהן איז געמאַכט געוואָרען אַ פּאָטאָגראַ-פישע אויפנאַמע, אין וועלכער ס'האָט זיך אויך בעטײַליגט דער ד"ר עבנער, וועלכער ווערט דאָ בעצייכענט אַלס „רו-מענישער גרינבוים". די בעגריסונג און געזעגענונג מיט דעם טשערנאָוויצער „מכ-בי" איז געווען איינע פון די שענסטע און אָנגענעהמסטע איבערלעבענישען בעת אונ-זער נסיעה.

דערווײַל אָבער זענען מיר דאָ, ווי כ'האָב געשריבען אין אָנהויב, אײַנגע-שנײַט. די רומענישע יודען זאָגען, אַז זײַט 50 יאָהר איז שוין דאָ נישט געווען אַזאַ וועטער. אמת'ע סיבירער קעלטען. ס'דאַכט זיך, אַז מיר פאָהרען נישט קיין ארץ ישראל, נאָר קיין אַרכאַנגעלסק. אָבער דער צוג-פיהרער פערזיכערט מיר, אַז אין אַ שעה צוויי אַרום וועט דער וועג שוין זײַן פרײַ, און מיר וועלען ווײַטער פאָהרען.

פון דער ווײַטערדיגער נסיעה און פון ארץ ישראל, וועל איך שרײַבען אויס-פיהרליכער. דערווײַל אַ גרוס פון אײַערע לאָדזער פון „בודאַ". כ'האָב נאָר מורא, אַז דער דאָזיגער בריוו זאָל נישט אײַנגע-פרוירען ווערען, אַזוי ווי מיר, און גוט פאַרהאַלטען ווערען אויפ'ן וועג. *)

*) פאַקטיש איז דער בריוו אָנגעקומען צו אונז מיט אַ פאַרשפּעטיגונג און דאָס איז די סבה, וואָס ער ווערט ערשט הײַנט פאַרעפענטליכט.

מען געהט אײַן אויף פּשרות

די פאָלקסאָווניקעס-גרופּע און פּראָפ. באַרטעל.—א ראיה פון די אָפּגע-שטעלטע עקסמיסיעס.—„ראָבאָטניק" וועגען פּוילק. סלאַוועק'ס רעדע

אָפּקלאַנגען פון דער פּוילישער פּרעסע

פּראָפ. רובאַרסקי שרײַבט אין אַן אַנ'-אינטערנישען טאָן וועגען דער „פּאַזוויליז-גער" אָפּאָזיציע, וואָס האָט געגעבען אויסגעטער מי-יודע וואַסערפּאַלפּאָלים אויף דער איצטיגער רעגירונג. „מ'בעטראַכט די אַזוי גערופענע „פאָלקסאָווניקעס" גרופּע פאַר מענשען אָהן ריקזיכט, פאַר מענ-שען, וואָס נעמען נקמה און דער ווירק-ליכקייט איז עס אַנדערש. די לעצטע געשעהענישען זענען אַ בעוויז דערויף". דאָ רעכענט אויס דער פיהרער פון די ענדעקעס אַ רייהע פאַקטען, וואָס בעווײַזען ווי די איצטיגע הערשענדע גרופּע געהט אײַן אויף קאָמפּראָמיסען, און פער-געסט אַלע חטאים. דער ערשטער בע-וויז איז דער אַנטייל פון ג. פּרעמיער באַרטעל אין דער קאָנפערענץ אין סטאַ-לע.

„אויב מ'געדענקט ווי אַזוי ס'איז גע-ווען די בעציהונג פון „די פאָלקסאָווניקעס צום פּראָפעסאָר" באַרטעל, דאַרף מען פעסטשטעלען, אַז די פאָלקסאָווניקעס קע-נען מוחל זײַן, קענען פערגעסען און אָנגעענטלעכקייטען, און זענען בכלל נוט קיין מענשען, וואָס גאַרען נקמה.

דער צווייטער פאַקט איז די דערגרייכ-טע פּויליש-דײַטשע פאַרשטענדיגונג. ערשט מיט דרײַ חדשים צוריק האָט די סאַנאַציע-פּרעסע געלויבט די רעגירונג פאַר איהרע שאַרפע צאָל-פאַראָרדנונגען געגען דײַטשלאַנד, און איצט האָט מען די דאָזיגע פאַראָרדנונגען צוריק גענו-מען. דאָס בעווײַזט, ווי ווײַט די פאָלקסאָוו-ניקעס זענען פעהיג צו מאַכען קאָמפּראָ-מיסען.

די בעשולדיגונג פון דער לינקער אָפּאָ-זיציע, אַז די הערשענדע גרופּע טרעט אַרויס אַלס פאַרטיידיגערין פון קאַפּי-טאַל, ממש אַלס שוואַרצע רעאַקציע, איז אַ פּשוט'ער בלבול, והראיה, דער ערשטער דעקרעט פון דער רעגירונג איז געווען דאָס פאַרלענגערן דעם פאַרבאָט פון עקסמי-סיעס אויף די זומער-חדשים. דאָס בעוויזט די גרויסע זאָרג וועגען גורל פון פאָלק אפילו צווישען די פאַרשטעהער פון קאַפּיטאַליזם.

„מיט אײַן וואָרט, דער טײַוועל איז נישט אַזוי שוואַרץ, ווי מ'מאָלט איהם".

דער „ראָבאָטניק" איז אָבער אַ פּנים נישט אין דער זעלבער מיינונג פון פּראָפ. רובאַרסקי, אין ער זעהט אין דער רעגי-רונג די אויסגעשפּראָכענע פאַרטיידיגע-רין פון די קאַפּיטאַליסטען. די מאַסען-רעדוקציעס און איבער-שאַרפּען און זאַ-לעמפּיעס, דער פּראָקלאַמירטער אַלגעמיי-נער שטרייק פון די לאַנדווירטשאַפט-ליכע אַרבעטער בעווײַזען די פאַרצווײַ-פעלטע האָפענונגסלאָזיגקייט און שלים-מזלדיגקייט פון סאַנאַציע-לאַגער. דאָס האָט איבריגענס, אויך בעוויזען די רעדע פון פּוילק. סלאַוועק.

* * *

דער „אילוסטראָוואַני קוריער" מאַכט אַ שמייכעל סך-הכל איבער די דערגרייכונ-גען פון דער סאָציאַלער פאַרזיכערונג אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן 50-יעהריגען יובל פון אײַנפיהרען די דאָזיגע געזעצגעבונג אין דײַטשלאַנד. די צײַטונג ווײַזט אָן די באַזונדערע מאָמענטען פון דער סאָציאַ-לער געזעצגעבונג. אַ דאַנק דער אײַנפיה-רונג פון סאָציאַלער פאַרזיכערונג איז גע-קומען צו אַ געוויסער פּאַציפיקאַציע אין די סאָציאַלע קאָנפליקטען. דאָס האָט פאַרמינדערט די פּראָטעסט-מאַסען פון דער מלוכה, דאָס האָט אויך געשטיצט אַ גרויסע אַרבעטער-דעמאָקראַטיע.

אָבער פון דער צווייטער זײַט הויבט אָן דער אַרבעטער זיך אויסצונוצען פון דער בעגײַסטערונג און ער בעמערקט אויך די שוואַכע זײַטען פון דער סאָ-ציאַלער פאַרזיכערונג. ער זעהט, אַז די סאָציאַלע פאַרזיכערונג קאָסט איהם צו טײַער, און ער פאַרלאַנגט אײַנצופיהרען רעפאָרמען. דאָס אַרטיקעל איז, ווי מיר זעהען, אַ מין פאַרשפּיל צו דער געפּלאַנ-טער רעפאָרם פון דער סאָציאַלער געזעצ-געבונג.

* * *

די „גאַזעטאַ פּאָלסקאַ" לײַקענט אָפּ אַלע קלאַנגען, אַז אין די פראַנצויזיש-פּוילישע בעציהונגען איז אײַנגעטרעטען אַנ'ענדערונג, אַז דער בונד פון די דאָ-זיגע צוויי מלוכות ווערט לויזער, און אויב די לינקע זאָלען איצט קומען אין פראַנקרײַך צו דער מאַכט, וועט דער בונד בכלל אויפגערעגעלט ווערען. די צײַ-טונג שטעלט פעסט, אַז די אַלע קלאַנגען זענען פּשוט אויסגעזויגען פון פינגער. אַז דער פראַנצויזיש-פּוילישער בונד, וואָס האַלט שוין 10 יאָהר, און האָט אויסגע-האַלטען אַלע פּאַרטײַ-פּראָבעס, וועט ווײַ-טער בלײַבען נישט פאַרענדערט, הגם דאָ און דאָרט געפינען זיך יחידים, וואָס וואָלטען וועלען זעהן א רוס אין דאָזיגע פעסטען בלאָק.

קאָוונע איז איצט נישט צו דער קענען

אַלץ גלאַנץ און בלאַנקט, ווי אין די שענסטע אייראָפּעאישע הויפּט-שטעט

דער יודישער שריפטשטעלער ש. באַס-טאַנסקי, וועלכער האָט לעצטענס בעזוכט קאָוונא, גיט איבער אין ווילנער „טאָג":

שטיל און רוהיג איז אויף די ליטווישע סטאַציעס. נישטאָ דאָס געלויף, דער גע-דראַנג ווי בײַ אונז. אָבער בײַ דער הויפּטשטאָט מערקט זיך אויך נישט קיין צו-שטאַרקע בעוועגונג.

— קאָוונאַס — רופט אויס דער קאָנ-דוקטאָר.

אַ בעשיידענער ריינער וואָקזאַל, בײַם וואָקזאַל — דראָשקעס, מאַשינען. אויטאָ-בוסען — גרויסע, שעהנע.

פאָהרסט אַרײַן אין שטאָט — וואָס-דער איבער וואונדער. גאָרנישט וואָס „אַמאָל". נישט צו דערקענען: רחבות'דיגע, ברייטע, אַספאַלטירטע גאַסען, פּראַכט-פולע מויערן — פּאַלאַצען... אָט דאָס איז קאָוונא? ווער ס'האָט געזעהן קאָוו-נא פאַר דער מלחמה, וועט זײַנע אויגען נישט גלויבען.

מ'ווײַזט מיר די בנינים פון קריגס-געריכט, פון רעגירונגס-באַנק, דאָס זענען שוין גאָר עכטע טעמפּלען.

חוץ דעם צענטראַלען טייל פון קאָוונא זענען פאַר דער לעצטער צײַט שטאַרק אויסגעוואַקסען אויך די זײַטיגע גאַסען און די פאָרשטעט. עס זענען אויסגעוואַק-סען גאַנצע נײַע גאַסען און שטאָט-טיי-לען. די פאַרבינדונג מיט די פאָרשטעט איז אויך אַ לײַכטע, אַ בעקוועמע. אויטאָ-בוסען, אויטאָבוסען, פאַזע ניעמאַן — אַ קליינבאַהן, הײַנט די בריקען! ווער האָט דאָך עס געקאָנט פאַרשטעלען, אַז קאָוונא וועט שוין האָבען אַזוינע פּראַכטפולע-אײַזערנע בריקען איבער'ן ניעמאַן און איבער דער ווילי? אַ סך געדענקען נאָך מסתמא, ווי סלאָבאָדקע פלעגט בײַ יעדע פאַר-לונג פלוצלונג אָפּגעריסען ווערען פון קאָוונא... איצט איז דער וועג אײַנג-פעסט.

אויפ'ן אַזוי-גערופענעם „גרינעם באַרג" איז אויך אויפגעוואַקסען אַ נײַע שטאָט מיט נײַע גאַסען און געבײַדע. און אַרויפ-פאָהרען פאָהרט מען אַרויף אויפ'ן באַרג מיט אַנ'עלעקטרישער באַהן... ווי אין שווייצאַריע.

און דאָס אַלץ האָבען מיטהעלפען בויען די בײַ אונז פאַרשטויסענע און אָפּ-געשטויסענע יודען, וועלכע האָבען אין ליטא געקריגען געוויסע מעגליכקייטען אַרויסצוווײַזען זייער איניציאַטיווע און אונטערנעהמונגס-גייסט.

דער שליסעל צום ערפאָלג
איז אַנ'אַנאָנס אין „לאָדזער טאָגעבלאַט".

דאָס גליקליכע לעבען און טראַגישער טויט פון'ם זאַפאַלקעס-קעניג איוואַר קרויגער

5

אין יאָהר 1920 איז איוואַר קרויגער שוין געווען גרייט צו זײַן וועלט-מלחמה און ער האָט אונטערגענומען זײַנע ערשטע סטראַטעגישע שריט. די יאַפּאַ-נישע „קאָמפּאַניע", וועלכע מיר האָבען שוין פריהער געשילדערט, איז נאָר גע-ווען אַ געפעכט צווישען פאָרפּאָסטענס. די שוועדישע טעכניק האָט געזאָרגט פאַר זײַן בעוואָפנונג, דער גענעראַל האָט געהאַט אַנ'אויסגעצייכענטע אַרטי-לעריע. אָבער די קאַסע איז נאָך נישט געווען גענוג גרייט צו דער גרויסער מלחמה. דער לעצטער שטאַפּ, די וועלט-הערשאַפט, איז נאָך געווען ווײַט.

די אַלטע פירמע „קרויגער און טאָל" האָט אָבער נאָך אויך געאַרבייט. קרוי-גער האָט איהר נישט פערלאָזען, און די גאַנצע צײַט, וואָס ער האָט געפיהרט זײַנע גרויסע מלחמות אייף בעהערשען די וועלט, האָט ער די בוי-פירמע אויך נישט פערלאָזען, ביז צום איצטיגען קריזיס האָט זי אַלץ קאָנטראָלירט אַ ריי אונטערנעהמונגען.

בעת ד' איזראַעלי האָט אין פערגאַנ-גענעם יאָהרהונדערט פערפעקטיגט די בריטישע וועלט-הערשאַפט, האָט ער אַרויסגעזאָגט אַ פאָרמולע,

דער גרויסער כוד פון יעדען ער-פאָלג איז – צו זײַן גרייט, ווען עס קומט די געלעגענהייט.

איוואַר קרויגער איז געווען גרייט. [...] יאָהר אין אויסלאַנד, פינף יאָהר [...] אַלס אַרכיטעקטאָר, זיבען יאָהר [...] שוועבעלעך-אינדוסטריע — דאָס [...] געווען זײַנע ערפאַרונגען, מיט [...] ער איז אַרויס אין קאַמף, בעת עס האָט – אמת, מיט אַ ביסעל שרעק – איבערגענומען די אָנפיהרונג פון די פעראייניגטע פאַבריקען, האָט ער זיך אויף אַ גאַנצע וואָך אָפּגעשלאָסען בײַ זיך אין צימער און האָט אויסגעאַרבייט זײַן גרויסען סטראַטעגישען פּלאַן.

די שוועדישע שוועבעלעך-געזעלשאַפט האָט אין 1917 אָנגעהויבען איהר טע-טיגקייט מיט הונדערט מיליאָן קראָן אַקציען-קאַפּיטאַל און רעזערוועך.

דאָס איז געווען אַ סך געלד, אָבער עס איז אויך געווען צו ווייניג! אין עטליכע יאָהר אַרום איז שוין די סומע פערדאָפּעלט געוואָרען. און אין משך פון די ווייטערדיגע יאָהרען איז זי גע-וואָרען אַ סך מאָל געטאָפּעלט ביז זי האָט אין צעהן יאָהר אַרום שוין דער-גרייכט אַ האַלבען מיליאַרד.

קרויגער'ס אונטערנעהמונגען וואַקסען זיך פונאַנדער

שוועדען איז נישט געווען קיין אָרי-מע מלוכה, אַ בעדייטענדער טייל פון איהר קאַפּיטאַל איז אינוועסטירט גע-ווען אין דער מדינה גופא. אָבער פאַר פינאַנץ-אָפּעראַציעס פון גרעסערן סטיל האָבען די מיטלען פון לאַנד נישט גע-קלעקט: שוועדען וואָלט דערטרונקען געוואָרען אין אַ מבול פון אַקציעס און אָבליגאַציעס. דעריבער האָט קרויגער אַריבערגעהויבען דעם שטראָם אין די גאָלד-צענטערס: קיין לאָנדאָן, ניו-יאָרק און אין אַנדערע גרויסע פּונקטען.

די שוועבעלעך-אַקציעס זענען געווען די ערשטע ווערט בריף פון דער שווע-דישער אינדוסטריע, מיט וועלכע מען האָט געגעבען האַנדלען אויף אויסלענ-דישע בערזעס. דאָס זענען געווען ווער-טע פּאַפּירען. זיי האָבען נישט צוגע-זאָגט קיין הויכע דיווידענדען, אָבער אַ קליינעם זיכערן ריוח האָבען זיי אײַנ-געבראַכט. און דאָס האָט טאַקע גע-וואָלט דער „גענעראַל". די גרויסע ספּעקולאַנטען האָט נישט אָנגעלאָקט דער קליינער ריוח פון זײַנע פּאַפּירען, אָבער די קליינע קאַפּיטאַליסטען פון אַלע עקען וועלט האָבען איהם געבראַכט זייערע אָפּגעשפּאָרטע גראָשענס.

איינמאָל האָט אַפילו פּאַסירט, אַז אַ פּאָר ענגלישע ספּעקולאַנטען האָבען גענומען אויפקויפען קרויגער'ס פּאַפּי-רען און אָנגעהויבען דערמיט שפּילען אויף דער בערזע. אַ דאַנק פאַלשע ידיעות, וואָס זיי האָבען פערשפּרייט, איז דער קורס געוואַלדיג געשטיגען און עס האָט זיך אָנגעהויבען אַ גע-פעהרליכער האַזאַרט. דעמאָלט איז קרוי-גער געפאָהרען קיין לאָנדאָן, האָט צו-נויפגערופען אַלע פינאַנץ-מענער און האָט געהאַלטען פאַר זיי אַ וואָרענדי-גע רעדע. דאָס איז געווען זײַן ערש-טער אַרויסטריט אין דער עפענטליכ-קייט, און זײַנע התראות האָבען גע-ווירקט. אַלע האָבען איהם ווייטער אָנ-געהויבען טרויען, און דאָס געשעפט איז געזונד געוואָרען. קרויגער האָט געהאַט אַ זעלטעניע קראַפט צו ווירקען מיט ווערטער. אָבער דערפאַר אין תוך טרעפענדיגע ווערטער.

נישט געקוקט אויף דעם, וואָס ער האָט געאַרבייט מיט פרעמדע קאַפּיטאַ-לען. האָט אָבער קיינער קיינמאָל איהם נישט געקענט שטערן אין זײַנע פּלע-נער. ער האָט דערגרייכט זײַנע צילען פרײַ און אומאָפּהענגיג פון אַלע בער-זעס. פון בענק און פון באַנקירען. אין אַלע זײַנע אויסלענדישע פּאַפּירען איז געזאָגט געווען, אַז די אַקציאָנערען האָבען אַ חלק אין דער פּרנסה, אָבער זיי האָבען נישט קיין שום השפּעה אויף דער געשעפטספיהרונג. נאָר אין אַזאַ פאַל, ווען עמיץ פון די אויסלענדישע אַקציאָנערען האָט געקאָנט קומען קיין שטאָקהאָלם מיט טויזענט אַקציעס אין קעשענע, האָט ער געהאַט אַ שטים אויף דער גענעראַל-פערזאַמלונג.

צוגלייך מיט דער שוועבעלעך-געזעל-שאַפט האָט קרויגער געגרינדעט נאָך אַ געזעלשאַפט, וואָס איהר אויפגאַבע איז געווען אײַנצוקויפען ווערט-פּאַפּי-רען און צו פערוואַלטען מיט זיי, און אין דער געזעלשאַפט זענען געווען קאָנצענטרירט כמעט אַלע שטימבערעכ-טיגטע אַקציעס.

אשנע נאָך דער אַנדערער זענען זיי אויפגעקומען אַלץ נײַע געזעלשאַפטען אַלץ פון פלייש און בלוט פון דער שוועבעלעך-געזעלשאַפט. אַלץ איהרע פיליאַלעס. די וויכטיגסטע פון אָט די צווייג-געזעלשאַפטען איז געווען די „אינטערנאַציאָנאַלע שוועבעלעך-געזעל-שאַפט" אין אַמעריקאַ, וואָס אין איהר רשות זענען געשטאַנען 50 פאַבריקען אין אויסלאַנד. פאַר ענגלאַנד איז גע-גרינדעט געוואָרען די „בריטישע שוועבעלעך-געזעלשאַפט".

די ביידע עלטסטע אונטערנעהמונגען — דער „קאָנצערן פון יענעפּינג" און די „פעראייניגטע פאַבריקען" האָבען נאָך אַלץ געאַרבייט ווי פאַבריק-פיר-מעס און זיי, מיט די אַלע אויסלענדי-שע אונטערנעהמונגען, האָבען געשאַפען דעם קאָלאָסאַלען אָרגאַניזם, וועלכער איז בעקאַנט אונטער נאָמען „שוועבע-לעך-טרעסט". – דער נאָמען פּאַסט זעהר צו דער אונטערנעהמונג, ווייל טרעסט בעטייט אויף ענגליש צוטרוי. צו איין מענשען, וועלכער האָט געהייסען קרויגער.

די פינאַנסירונג איז געווען פערענ-דיגט. די קריגס-קאַסע איז פול – איצט האָט מען געקאָנט אָנהויבען די קאָמ-פּאַניע. אָבער פריהער אָנהויבען די מלחמה האָט דער פעלדמאַרשאַל נאָך געמאַכט שלום-פּלענער: אפשר לוינט זיך בעסער אַלץ צו פערענדיגען מיט גוטען? אין אַ סך לענדער איז דער מצב געווען אַ פערצווייפעלטער, אין מעהרערע מלו-כות האָט געהערשט אַנ'איבערפּראָדוק-ציע אין דער שוועבעלעך-אינדוסטריע און פון אַ סך זייטען האָט מען מודה געווען, אַז דער איינציגער אויסוועג פון דער לאַגע איז אַ טרעסט. אָבער דאָך האָבען עס נישט אַלע אָנערקענט. אַנדערע מלוכות זענען געווען געגען דעם, אַז אָט די עטליכע געגנער האָ-בען געקאָנט אומברענגען קרויגער'ס אַלע פּלענער. דעריבער האָט ער בע-שלאָסען אַרויסצוגעהן מיט אַ מלחמה.

(דאָס ווײַטערע קומט)

לאָדז | מאָנטאָג כ"ז אדר ב תרצ"ב פ' תזריע | 3. אַפּריל 1932

טאָג-כראָניק

אונטערשטיצונג-רעגיסטראַציע

דער מאַגיסטראַט איז מודיע, אַז דאָס רעגיסטרירען אויף אויסערגעוועהנליכע אונטערשטיצונג פאַר'ן חודש אַפּריל קומט פאָר אויף זשעראָמסקי 44, לויט פאָלגענדען סדר:

היינט מאָנטאָג, דעם 4. אַפּריל 1932
פון A ביז F
דינסטאָג. דעם 5. אַפּריל
פון G ביז I
מיטוואָך, דעם 6. אַפּריל
פון K ביז Ł
דאָנערשטאָג, דעם 7. אַפּריל
פון M ביז P
פרייטאָג דעם 8. אַפּריל
פון R ביז U
ש ת, דעם 9. אַפּריל
פון W ביז Ż

נאַכט-דיזשורען אין די אַפּטייקען

היינט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: ס. ליפּנער (פּל. וואָלנאָשטשי 2), י. האַרטמאַן (מלינאַרסקאַ 1), וו. דאַניעלעצקי (פּעטריקאָווער 127), א. פערעלמאַן (צעגעלניאַנאַ 32), י. צימער (וואָלטשאַנסקאַ 37) און ע. וואָיטשיצק (נאַפּיורקאָווסקי 27).

צוויי קינדער צובּיסען פון הונד

(א) אויף אָרצסקאַ 3 איז צובּיסען געוואָרען פון אַ הונד דער 11-יעריגער הענריק סקאָווראָנסקי; אויף סאָקאָלאַ 17 איז צובּיסען געוואָרען פון אַ הונד דער 9 יעהריגער יצחק קאָזלאָווסקי. אין ביידע פאַלען האָט פּאָגאָטאָוויע זיי ערטיילט הילף. געגען די אייגענטימער פון די הינד איז צונויפגעשטעלט געוואָרען אַ פּראָטאָקאָל.

נאָטיצען פון דער האַנדעלס-וועלט

אינטערווענץ פון די לאָדזער האַנדעלס-קאַמער

וועגען די עקספּאָרט-בעגרענצונגען קיין פראַנקרייך

עקספּאָרט-מעגליכקייטען פון לאָדזער סחורות קיין שפּאַניען

די עקזעקוציע-פאַרשריפטען

די לאָדזער האַנדעלס-קאַמער האָט צו-געשיקט דעם מיניסטעריום איהר מיינונג וועגען פּראָיעקט איבערצוגעבען דורך דער שטייער-מאַכט די עקזעקוציעס פון דער אַדמיניסטראַציע-מאַכט.

די האַנדעלס-קאַמער האָט דערביי זיך אַרויסגעזאָגט וועגען געוויסע גופא פון די עקזעקוציע-פאַרשריפטען און אַרויסגעבראַכט אַ רייהע אויסבעסערונגען צום פּראָיעקט וועגען די עקזעקוציעס, און דער ריכטונג אײנצוגלידערן די רעדוקציע מיט עקזעקוציעס מיט די גערובטע עקזעקוציעס.

אינטערוועניץ וועגען די עקספּאָרט בעגרענצונגען קיין פראַנקרייך

געבעטען איז קיין וואַרשע אַרויסגעפאַהרען דער דירעקטאָר פון לאָדזער האַנדעלס-קאַמער, כדי צו אינטערווע-נירען וועגען די עקספּאָרט-בעגרענצונגען קיין פראַנקרייך, פון וואָס דער לאָדזער עקספּאָרט פון קאָנפעקציע און גומי-אויסאַרבייטונגען איז שטאַרק געטראָפען געוואָרען.

און איהר מעמאָריאַל צו דער מאַכט ווייזט די האַנדעלס-קאַמער אָן, אַז לאָדזער עקספּאָרטערען, וואָס האָבען אַרויס-געשיקט בעשטעלונגען, וועלכע געפינען זיך לעת עתה אין די פּאָרטען און צאָל-קאַמערן וועט אויסקומען צוציצולעגען צו די אַרויסגעשיקטע סחורה-טראַנספּאָרטען און דערביי מיזען די דאָזיגע טראַנס-פּאָרטען בעפרייט ווערען פון פּראָהיביציע-צאָל. ווייטער וועט די האַנדעלס-קאַמער אויסווירקען, אַז להבא זאָל דער צאָל פערקלענערט ווערען בעזונדערס פאַר גומי שוך.

האַנדעלס-מעגליכקייטען מיט שפּאַניען

די לאָדזער האַנדעלס-קאַמער האָט לעצטענס ערהאַלטען אַ קאָמוניקאַט פון דער פּויליש-שפּאַנישער האַנדעלס-קאַמער אין באַרצעלאָנאַ, וואָס כאַראַקטעריזירט די פּאָליטיש-עקאָנאָמישע לאַגע אין שפּאַניען אויף פאָלגענדען אופן:

„אויף וויפיל די פּאָליטישע לאַגע אין שפּאַניען איז נאָכנישט פולשטענדיג סטאַ-בּיליזירט. צוליב דעם וואָס עס ווערען דורכגעפיהרט פיל וויכטיגע פערבעסע-רונגען און סאָציאַלע לעבען, אויף אַזוי פיל איז דאָס עקאָנאָמישע לעבען, צום פעסטסטען און אייראָפּאַ. נישט קוקענ-דיג אויף אַלע אַלאַרמען האָט שפּאַניען גאָרנישט פערלוירען פון איהר ווירט-שאַפטליכער סאָלידקייט.

היות ווי פּאָלנישע עקספּאָרטערען קלאָגען זיך אויף דער ראַזוינער בעגרינ-דונג, קלעהרט אויף די פּויליש-שפּאַנישע האַנדעלס-קאַמער, אַז אומפּאָרטערען בע-קומען תמיד און צו יעדע צייט די נויטיגע צאָה לרעווזונג."

אויסלענדישע פירמעס וואָס ווילען האַנדלען מיט לאָדז

די לאָדזער האַנדעלס-קאַמער האָט בע-קומען ידיעות פון פאָלגענדע אויסלענ-דישע פירמעס, וואָס ווילען האַנדלען מיט פּוילען:

א עסטרייכישע פירמע, וואָס שטעלט צו ליווערונגען פאַר'ן מילימער וויל אָנ-קניפּען בעציהונגען מיט פּוילישע פאַברי-קען פון מיליטער-סחורות, פּאַסאַמענטער-יע אַ.אַ. א. א.

א רומענישע פירמע און אַלבּאַנישע ווילען איבּערנעמען אַ פערטרעטונג פון פּוילישע פאַבריקען, וואָס פּראָדוצירען פּאַרשעווקעס, פּאַפּעלינען און קוגכמ-ווער.

— אַ בעלגישע פירמע וויל איבּערנע-מען אַ קאָמיס לאַגער פון באַנוועל שטאָ-פען.

— אַ האָלענדישע פירמע וויל איבּער-נעמען אַ פערטרעטונג פון אַ פירמע, וואָס פּראָדוצירט מענער העמדער.

— אַ האַמבורגער פירמע וויל איבּער-נעמען אַ פערטרעטונג פון סאַמעט און פּלוּש.

— אַ צעכאָנער פירמע וויל אָנקניפּען בעציהונגען מיט פאַבריקאַנטען פון באַנ-וועל שטאָפען און מאַפּליע גלאָז.

— אַ דרום אַפריקאַנישע פירמע וויל אָנקניפּען בעציהונגען מיט עקספּאָרטע-רען פון קאָנפעקציע און טעקסטיל-סחורים.

— אַ בערלינער פירמע וויל איבּערנע-מען אַ פערטרעטונג פון אַ פּויל. שער מעקסטיל אונטערנעמונג.

— אויסער דעם זענען אָנגעקומען ערגליכע ידיעות פון עטליכע אַנדערע אויסלענדישע סוחרים.

* * *

די בעקאַנטע מאַנופאַקטור פירמע ראַבינאָוויטש אין לאָדז פּיעטרקאָווער 45, האָט צום פּינקטליכן סעזאָן אָנגעגרייט אַ גרויסען אויסוואַהל פון די שענסטע מוסטער און יאַמעס שטאָפען אויף מאַנ-טעלס, אַנצוגען און קלײדער. די פירמע איז בעקאַנט פון איהר סאָלידער און רעעלער בעהאַנדלונג פון די קונדען.

* * *

די פירמע „מאָזביר" שטעט אין לאָדז מיט איהר ריזיגע לאַגער אויף פּיעט-קאָווער 23. דאָ געפינט דער קונה פון שענסטע און בעסטע צו ביליגע פּרייזען. צום פּינקטליכן סעזאָן האָט די פירמע צוגעגרייט אַ גרויסען אויסוואַהל פון סחורות.

* * *

די מעבעל פירמע מאַרקאָוויטש-נאַ-שעלסקי פּיעטרקאָווער 6 האָט שוין אַ שם אין לאָדז מיט איהרע פיינע מעבעל קאָמפּלעטען און מאָדערנע אויסאַרביי-טונגען. ווילט איהר אַ שעהנע פיינע און מאָדערנע גאַרדעראָבע? געהט צו מאַר-קאָוויטש—נאַשעלסקי!

האַנדווערקער וועגען דער רעפאָרם פון די סאָציאַלע פערזיכערונגען

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן אוסטאַוו ווע-גען פעראַנטוואָרטליכען דעם אָפּצאָהל פון סאָציאַלע פערזיכערונגען, האָט דער ראַט פון די האַנדווערקער קאַמער פערנומען אַ נעגאַטיווע שטעלונג צום פּראָיעקט פון אוסטאַוו, און וועלכען עס זענען נישט גענומען געוואָרען אין אַכט די אינטערעסען פון האַנדווערק.

שטעהענדיג אויפ'ן שטאַנדפּונקט, אַז די סאָציאַלע אָפּצאָהלן מוזען רעדוצירט ווערען און אומ אָפּצאָהל, האָט דערראַט פון די האַנדווערקער קאַמער געשאַפען אַ ספּעציעלע קאָמיסיע, וואָס האָט די אויפגאַבע אויסצואַרבייטען אַ נענליען פּראָיעקט, וואָס זאָל בעפרידיגען אַלע צדדים.

די האַנדווערקער און הויפּטזעכליך די זעלבסטשטענדיגע האַנדווערקער וואָס בע-שעפטיגען אין אַ האַלב מיליאָן אָנגע-שטעלטען אַנדערטהאַלבען מיליאָן אַרביי-טער, שטעלען מיט זיך פאָר אַ ספּעציע-לע סאָציאַל-ווירטשאַפטליכע גרופּע, וואָס פאָדערט לויט איהר סטרוקטור, אַז די סאָציאַלע אָפּצאָהלען זאָלען געענדערט ווערען און הסכם מיט איהרע בעדערפ-נישען, וואָס זענען אַנדערש פון די אונ-טערנעמען פון די אַרבייטער און דער גרויס-אינדוסטריע.

גענען פערשמעלערן די סאָציאַלע רעכט און געגען די רעדוקציעס

רעזאָלוציע פון אַן'אַרבייטער-פערזאַמלונג

(§) אין זאַל פון שמאַט-ראַט איז פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון פאַר-שטעהער פון פערשידענע פאַכען, וואָס גרופּירען זיך אונטער דעם „קאַרטעל". נאָכ'ן פּאָליטישען רעפעראַט, וואָס עס האָט געהאַלטען דער גען. סעקרעטאַר פון „קאַרטעל" ראָמאַן קושיאַק, איז אָנגע-נומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע געגען פער-שמעלערען די סאָציאַלע רעכט פון די אַרבייטער און געגען די רעדוקציעס און אַלע פאַכען.

2.000 אַרבייטער פון „האַרטענזיא" געבליבען אָהן אַרבייט

די אויוועגס זענען פרייטאָג אָוונט געשלאָסען געוואָרען

(§) ווי בעקאַנט, האָבען אַלע אונטער האַנדלונגען צווישען די אַרבייטער און אונטערנעמער פון דער הוטע „האַרטענ-זיא" אין פּיעטרקאָוו נישט געבראַכט צו קיין רעזולטאַט.

די דירעקציע האָט געמעלדעט, אַז דער לעצטער טערמין פון צושטעלען זיך צו דער אַרבייט איז דער 1. אַפּריל. היות ווי סך-הכל האָבען זיך געמעלדען אַנ-ערך 21 אַרבייטער, זענען פרייטאָג אָוונט אַלע אויוועגס אין דער הוטע אויסגעלאָשען געוואָרען און 2000 אַרבעי-טער און אַרבייטערינס זענען געבליבען אָהן אַרבייט.

די אַרבייטער וועלען אויך נישט בעקו-מען די אַרבייטסלאָזען-אונטערשטי-צונג, מחמת זיי האָבען זיך נישט גע-וואָלט אונטערוואַרפען אונטער אַ רעגי-רונגס-אַרבייטראַזש-קאָמיסיע.

קאַמף מיט ראַק-קראַנקהייטען

פּראָפּאַגאַנדע-וואָך פון דער לאָדזער געזעלשאַפט

די לאָדזער געזעלשאַפט צו בעקעמ-פען די ראַק-קראַנקהייטען אָרגאַניזירט אין די טעג פון 3. ביז'ן 10 ד. ח. אַ וואָך פאַר פּראָפּאַגאַנדע צום קאַמף מיט די ראַק-קראַנקהייטען. היינטיגע וואָך וועלען געהאַלטען ווערען פאָלגענדע רע-פעראַטען:

נעכטען זענען געהאַלטען געוואָרען רעפעראַטען פון ד"ר מאַרגושינסקי און ד"ר מינטשעלשטיין.

מיטוואָך וועט ליינען אַ רעפעראַט אין „ווזאַ" ד"ר קאַלעצקאַ ראָלאַ. פרייטאָג — ד"ר באַרשינסקי אין לאָקאַל פון מעדיצינישער פעראיין פּיעטרקאָווער 102. איינגאַנג פריי.

האָבען זיך משמח געווען צוליב'ן געהן אין מיליטער

און מכבד געווען איינעם פון די געסט מיט אַ מעסער

(§) צוליב דער גרויסער שמחה פון אַריינגעהן זיין זוהן אין מיליטער איז ביים פויער לעווין, אין דאָרף יוזעפאָוו, פאָרגעקומען אַ פערוינג מיט משקה און כלטוב. ווען דער עולם האָט שוין גע-האָט אויסגעלערענט אַביסעל גלעזלעך, האָט אויסגעבראָכען אַ מחלוקה און ס׳ געשלאָגען. דער 24 יעהריגער יאן גושעש-מיאַק איז אַ שווער פערוואונדעטער אַוועקגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

לאָדזער יודישער קאַמעראַל-טעאַטער
אַלעע 1-טער מאַי № 2 — דיר.: דוד צעלמייכער און א. בעזמאַן.
גאַסטשפּילן פון קאַמעראַל-און קליינקונסט-טעאַטער
אַררט
קינסטלערישע אָנפיהרונג: מ. בראָדערזאָן
לעצטע 2 טעג! גרויסע פאָלקס-פאָרשטעלונגען לעצטע 2 טעג!
היינט מאָנטאָג 1 פאָרשטעלונג 10 אָוונט
פרייזען פון 60 גר. ביז 1.60 זל.
„שמחות ביי יודען"
אין 2 טיילען 12 שלאַגער-נומערן.
מיטוואָך, דעם 6-טען אַפּריל פייערליכע פּרעמיערע
פון XXVI פּראָגראַם פון „אַררט" א. נ.
„פייגעל איז די לופטען"
בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער פון 6 אָוונט.

יודישער אַרטיסטען-פעראיין אין פּוילען
גאַנץ לאָדז גרייט זיך — צום — גאַנץ לאָדז גרייט זיך
גרויסען אַרטיסטען-טאָג
וועלכער קומט פאָר מאָנטאָג, ד. 11-טען אַפּריל 9 אָוונט אין גרויסען זאַל פון „פילהאַרמאָניע"
עס ווערט פאָרברייט א גראַנדיעזע פאָרשטעלונג עס ווערט פאָרברייט
מיט דעם אַנטייל פון אַלע אַרטיסטען פון ביידע יודישע טעאַטערן „פילהאַרמאָניע" און „אַררט"
פּרטים אין די ווייטערדיגע אַנאָנסען.

די סודות פון'ם ענגלישען שפּיאַנאַזש

שטוינענדע פאַקטען און מערקווירדיגע איבערלעבענישען

נאָכדעם, ווי דער יונגער אומפּראָווי-זירטער אָפיציר איז אַוועקגעפאָהרען, האָ-בען די אָפיצירען פון דער אַרטילעריע-בריגאַדע זיך געכאַפּט, אַז בנוגע אַ געווי-סען פּינקט האָבען זיי איהם געגעבען נישט קיין ריכטיגע אינפאָרמאַציעס. זיי האָבען באַלד טעלעפאָנירט אין הויפּט-שטאַב, פערדייטענדיג דעם טעות. דאָ האָט זיך אויפגעכאַפּט פּרעאוסער'ס שווינדעל. מען האָט געמוזט אין איילעניש מאָדיפיצי-רען אַלע אינסטרוקציעס, וועלכע מען האָט צוגעשיקט בנוגע דער אַרטילעריע-אָפּעראַציע.

ביי אַ צווייטער געלעגענהייט איז פּרע-אוסער'ס געוואַגטקייט געגאַנגען נאָך ווייט-ער. אָנגעטאָן ווי אַן ענגלישער גענעראַל, האָט ער אינספּעקציאָנירט איינונגע באַ-טאַליאָנען, געגעבען די אָפיצירען ספּע-ציעלע אינסטרוקציעס בנוגע דעם ער-ווארטעטען אַנגריף. אין זייר גאַנץ רוהיג אומגעקעהרט צו די טערקישע פּאָזיציעס, אויף צו מעלדען וועגען זיין שטיקעל אַר-בייט.

פּרעאוסער'ס אַוואַנטורעס זענען בע-ריהמט געוואָרען איבער'ן גאַנצען מזרח און אַ סך אמת'ע ענגלישע אָפיצירען, וועלכע האָבען געהאַט דאָס אומגליק צו זיין עהנליך צו פּרעאוסער'ן, פלעגען פער-האַלטען ווערען אַלס פערדעכטיגע.

וואָס שייך דער פּרינצעסין אַלעקסיס, האָט די רעגירונג פון סעגוג פּואַ-. נאָכ-דעם ווי ענגלאַנד האָט זיך אָפּגעטיילט פון דער פּריטישער אימפּעריע, אַלס דאָ-מיניע, און זיך דערהויבען אַלס מלוכה, געפּרוּווט אַרויסצוטרייבען די דאָזיגע פרוי, אַלס דעם געפערליכסטען שונא פון ענגלאַנד.

אָבער די ענגלישע דיפּלאָמאַטיע האָט געלאָזט און בעוועגונג אַלע ספּרענגזשינען, כדי נישט צו בלייבען אָהן אויא וויזשע גער טימיא-פּאַטערן און עופּטען. די פּוליטישע פּרינצעסין אַלעקסיס בע-ליגט אַ מעט מיט איהר דאַס די זעמער-

געסט פון קאַהירא...

קאַפּיטעל 19

דער אינטערנאַציאָנאַלער אַרכימיליאָנער, סער וואַ-סילי זאַכאַראָוו

סער וואַסילי זאַכאַראָוו איז נישט אַזוי, ווי סער טהאָמפּסאָן, סער קאָהן צי סער רעדושינאַלד האָל. איינער פון די שעפען פון „אינטעליגענס סער-וויס": אָבער ער איז, אָהן ספק, איי-נער פון זיינע יועצים פון דער גרעס-טער השפּעה און איינער פון די מעכ-טיגסטע פינאַנסיסטען, וועלכע דרעהען זיך אַרום זיין אַרבייט.

סער וואַסילי האָט גענומען אַ דע-צידירענדיגען אַנטייל אין אַלע מאַכי-נאַציעס, זייט צוואַנציג יאָהר צוריק ביז היינט, וועלכע האָבען מאָדיפיצירט דעם אויסזעהען פון דער וועלט.

דער דאָזיגער מענש בעוועגט אויפ'ן שאַך-ברעט פון אוניווערזום די גור-לות פון די פעלקער, און ער אָרדענט שוין איין, אַז ווי אַזוי די פּאַרטיע זאָל זיך נישט ענדיגען, קומט ער בסדר אַרויס דער זיגער.

נישט קוקענדיג אויף זיין געוואַל-דיגען פערמעגען, וואָס ער אַליין שאַצט אין 4.000 מיליאָן פראַנק, אי-ער נאָך איצט אויך פערבלענדעט פון דער געלד-אַמביציע, און ער יאָגט זיך צוהן אויפהער נאָך נייע געשעפטען און נייע פערדינסטען.

ער זאָגט, אַז ער איז געבוירען אויפן באָספּאָר און אַז דער פאָטער איז גע-וועזן אַ רוס און די מוטער אַ גריכין. ס'איז אָבער פערהאַן אַ סברה, אַז זיין ריכטיגער נאָמען איז גאָר זאַכאַר, און אַז ער איז אַ בולגאַר.

אָבער דער דאָזיגער מענש איז גיך כער אַ בירגער פון דער גאַנצער וועלט... פון דער וועלט. וואו מען מאַכט מסחרים און מען בעטרייכערט זיך אויף דער נויט פון די איבעריגע.

ער פיהלט זיך פונקט אַזוי בעקוועם אין זיין ביוראָ אויף דאַונינג סטריט, ווי אַזוי זיין הויז אין ניו-יאָרק, צי אין זיין האָטעל אין וויען, אָדער אויף די עליזעיצו-פעלדער, צי אין הויז פון זיין פריינד בעלי אונטער-די-לינדען אין בערלין.

די דאָזיגע אַלוועלטליכע מאַכט האָט זיך געשטיצט אויף אַ צווייטער גרויס-מאַכט — אויפ'ן פּעריאָדיזם.

סער וואַסילי זאַכאַראָוו פערמאָגט היינט איבער צוואַנציג צייטונגען אין איירּאָפּע. אין פּאַריז האָט ער געגרינ-דעט עטליכע צייטונגען, ווי אויך אַ וויכטיגע טעלעגראַפען-אַגענטור. ער איז אין דער אָפּאָנענץ פון זיין מאַכט.

ווי ווייט עס זענען די צייטען, ווען דער יונגער זאַכאַר, אַ קאַנד פון אַן אָרימען געלד-טוישער פון גאַלאַטאַ, האָט געאַרבייט אַלס אַ שיק-יונגעל אין אַ האָטעל פון פּאַטראַס!

דורך אַ צופאַל האָט ער פערלאָזט די שטאָט און זיך צוגעשאַרט צו אַ גרופּע עקסקורסאַנטען, וועלכע האָבען זיך געלאָזט קיין קאָנסטאַנטינאָפּאָל. דאָרט האָט איהם דאָס מזל בעצויהרט מיט דעם כישוף-שטעקעלע ווי דורך אַ בעזונדער ווילען פון דער השגחה.

אָנגעטאָן ווי אַ וועגווייזער פאַר אויס-לענדער, וועלכע האָבען דעם באַגער צו בעזוכען די ערגסטע פלעצער פון פּערא, איז איהם אין אַ נאַכט אויס-געקומען צו פיהרען איבער די צע-קרימטע, פערפלאָנטערטע געסלעך פון קאָנסטאַנטינאָפּאָל, אַ ענגלענדער וועמען עס האָבען געלאָקט די לייכטע פערגעניגען... דעם ענגלענדער איז פּלוצים איינגעפאַלען צו פערפיהרען אַ פאַמיליערען שמועס מיט זיין כיט-רען וועגווייזער.

דער בחור איז געווען אַ פּרעהלי-כער און האָט בעסער ווי ווער-ס נישט אין גאַנץ אויסגעזען די סודות פון דער שטאָט. זיין „קליענט". שוין האָבענדיג צוטרוי-ען, האָט איהם דערצעהלט, אַז ער איז אַ פערטרעטער פון דער בעריהמטער געוועהר-פאַבריק „וויקערס ענד מאַק-סים", און אַז ער איז געקומען קיין טערקיי כדי צו פערקויפען דעם סול-טאַן אייניגע אויסגעצייכענטע פּראָ-דוקטען: קאַנאָנען, קוילענוואָרפערס, און נאָך אַזוינע חפצים.

זאַכאַר-וואַסילי האָט פערשטאַנען, אַז ער האָט פאַר זיך אַ גוטע געלעגענ-הייט. ער האָט איינגערעדט דעם אַגענט פון „וויקערס ענד מאַקסים" פאַר אַ קליינער בעלוינונג, זיך צו בעגעגענען מיט דעם צוטריט, וואָס ער האָט צו איינעם פון זיינע „קליענטען", וועל-כער קען פון זיין זייט איהם עפענען אַ וועג צום סולטאַן.

דער געוואָגטער פערזוך האָט גע-האַט אַ ערפאָלג, וואָס האָט איבער-געשטיגען אַלע ערוואַרטונגען. די ענגלישע פירמע האָט בעקומען די בע-שטעלונג.

זעהענדיג דעם אַוועלטאַט, האָט דער אַגענט פון דער פירמע אויף שטענ-דיג צוגענומען זאַכאַרען, בעשטימענדיג איהם אַ געהאַלט. זאַכאַר האָט זיך פונקט אַזוי געטויגט צו אינטריגעס, ווי צו מסחרים.

נאָכפאָלגענדיג זיין נייעם בעל-הבית, איז דער זוהן פון אָרימען גאַלאַטער געלד-טוישער אַוועק אויף אַ קור אי-בער איירּאָפּע, אָנהויבענדיג פון אַ בע-זוך אין רוסלאַנד.

אַ דאַנק זיין פלינקייט און נאַטיר-ליכער בויגעוודיגקייט פון זיין נשמה, האָט וואַסילי אין רוסלאַנד דערגרייכט אַ נייעס, גרויסען ערפאָלג, צוויסטיי-ענדיג ביים קריגס-מיניסטער אַ גאַר וויכטיגע בעשטעלונג. דאָס איז גלייכ-צייטיג געווען אַ נצחון און אַ פער-מעגען.

אלס בעלוינונג האָט די פירמע „ווי-קערס ענד מאַקסים" בעשטימט וואַ-סילי'ן אלס איהר אָפיציעלען פער-טרעטער אין פעטערבורג, אין יענער צייט איז עס זאַכאַר פערוואַנדעלט גע-וואָרען אין זאַכאַראָוו.

אָפּנים, אַז דער צמאָליגער קאָנסטאַנ-טינאָפּאָלער וועג-ווייזער איז געווען שטאַרק בעליבט ביי די געטער. נאָכ-דעם, ווי ער איז אָפּגעווען דריי יאָהר אין רוסלאַנד, איז דער הויפּט-אַקציאָ-נער פון דער ענגלישער וואָפען-פאַב-ריק געוואָרען אַ גוטער ברודער מיט וואַסילי זאַכאַראָוו, דערפאַר, וואָס דער לעצטער האָט געוואוסט, ווי אַזוי צו עפענען פאַר איהם די טירען פון צאַ-רישען הויף.

דאָס מזל האָט איהם שוין שפּעטער אויך נישט פערלאָזט. דער דירעקטאָר פון דער פירמע „וויקערס ענד מאַק-סים" איז געשטאָרבען פלוצים און דער אַדמיניסטראַטיווער ראַט האָט אויף זיין אָרט בעשטימט וואַסילי זאַ-כאַראָוו'ן.

פון דעם מאָמענט אָן. קאָן מען זאָ-גען. האָט ער טריאומפירענדיג אריינ-מאַרשירט אין דער געשיכטע.

ער האָט פערפלייצט איירּאָפּע מיט זיינע מכשירים. ער האָט פערקויפט ביקסען צו סערבען, עסטרייכער, גרי-כענלאַנד. כדי זי זאָל זיך פערטיידיגען געגען טערקיי: צו טערקיי — זי זאָל קאָנען אָנגרייפען די גריכען. דאָס געלד און קאַנאָנען פון סער וואַסילי זאַכאַראָוו ווייסען נישט פון קיין גרע-ניצען, און אַפילו דער אַקעאַן איז ניט פון קיין גרעניצען, און אַפילו דער אַקעאַן איז נישט קיין באַריערע פאַר דער ברויזענדער אַקטיוויטעט פון אַט דעם אומערזעטליכען מענשען.

מען האָט איהם געזעהן אַרומפאָה-רען איבער דרום-אַמעריקאַ, כדי אויפ-צוהעצען איין מלוכה געגען דער צווייטער, און אַלע האָט ער זיי היפּש בע-זאָרגט מיט אַמוניציע און נויטיגע מאַ-טעריאַלען פאַר אַ מלחמה. מיט דער האָפענונג צו טראַנספּאָרטירען אַ קאָנפליקט. אויס'ן באָדען פון זייער ריוואַליטעט. פון דאָזיגען ריוואַליטעט-קאַמף וואָלט דער געוואונענער קורס-כל געווען סער וואַסילי זאַכאַראָוו.

אַ קורצע צייט פאַר דער מלחמה האָט ער בעהאַט צוגעגרייט אַ קאָלאָ-סאַלע עקספּעדיציע פון אַמוניציע פאַר דייטשלאַנד. נאָר אַזוי ווי די צענטראַ-לע מלוכות האָבען נישט גענומען דעם גאַנצען סכום, האָט ער דעם רעשט געשטעלט אין רשות פון דער ענגלי-שער אַרמעע.

בעת דער מלחמה האָט „אינטעלי-דזשענס סערוויס" געזעהן, אַז סער וואַסילי זאָל האָבען היפּשע רווחים. — וועלכע ווערען געשאַצט אין 6.600 מיליאָן פראַנק, פון וועלכען ער האָט אָרענטליך צוגעטיילט אַ צעהנטעל מעשר, פאַר דער קאַסע פון דאַונינג סטריט.

(ראָמאַן המשך שפעטער)

פרעזעס מינצבערג געלעגט זיין מאנדאט אין דער פסח-קאמיסיע
אויך וויצע-פרעזעס בערגער האט רעזיגנירט פון זיין אמט

לאדז שיקט 50 פעקלעך מצות פאר רוסישע יודען

נעכטיגע זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג

(.) נעכטען אווענט איז פארגעקומען אנ'אויסערגעוועהנליכע זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג געווידמעט די פסח-אקציע. פרעזעס מינצבערג עפענט די זיצונג און גיט אפ א בעריכט פון גאנג פון דער אקציע. פרעזעס מינצבערג ערקלערט, אז די פראגע וועגען בעקומען געלד אויף דער פסח-אקציע איז היי-יאהר שווערער, ווי ווען עס איז „מחמת די באנק דיסקאנטאווין, וועלכע פלעגט אלע יאהר בארגען צו דער אקציע 50 טויזענד זל. ווייל דאס מאל נאר בארגען 30 טויזענד זל. פרעז. מינצבערג האפט אבער, אז נישט קוקענדיג אויף אלע שוועריגקייטען וועט ער זיך ווי עס איז אנ'עצה געבען און שאפען דאס נויטיגע געלד צו דער אקציע. דא קומט א סענסאציע. ה' מינצבערג ערקלערט, אז צוליב געוויסע סיבות איז ער

געצוואונגען צו לייגען זיין

אלס פרעזעס פון דער פסח-קאמיסיע. דאס וועט אבער נישט זיין קיין מניעה צו דער אקציע גופא, מחמת ער וועט אלץ טאן צו שאפען דאס נויטיגע געלד. ה' בערגער, וועלכער איז וויצע-פרעזעס פון דער פסח-קאמיסיע ערקלערט דערויף, אז אויב ה' מינצבערג לייגט זיין מאנדאט אלס פרעזעס, לייגט ער אויך זיין מאנדאט אין דער פסח-קאמיסיע. פרעזעס מינצבערג נעהמט נאכאמאל א ווארט, און ערקלערט, אז ער לייגט זיין מאנדאט, ווייל ער איז מוה, ער איז צופיל אנגעשטרענגט פון דער ארבייט און מוז זיך אויסרוהען.

פרנס ראובן האפטמאן נעהמט דאן א ווארט און זאגט, אז נישט די מידקייט פון ה' מינצבערג האט גורם געווען צו זיין דימיסיע פון דער פסח-קאמיסיע. גראד איצט אין אזא קריטישער צייט, ווען טויזענדער יודען ווארטען אויף דער פסח-שטיצע פון דער קהלה, טאר ה' מינצבערג נישט רעזיגנירען צוליב דעם, ווייל ער פיהלט זיך מיד. פאקטיש איז די דימיסיע פון ה' מינצבערג א רעזולטאט פון גאנץ אנדערע, טיפערע סיבות. לויט ווי ס'איז איהם בעוואוסט, האט די „אגודה" געוואלט אויסאיבען א דרוק אויפ'ן ה' מינצבערג, אז ער זאל פיהרען א טענדענציעזע פסח-אקציע, ד.ה. אז דאס געלד פאר דער פסח-אקציע זאל פערטיילט ווערען הויפטזעכליך צווישען אנשי שלומנו, אגודה'ניקעס. דאס האט דערפיהרט צו

א קאנפליקט צווישען דער „אגודה" און דעם ה' מינצבערג

און אלס פועל-יוצא פון דעם קאנפליקט האט ה' מינצבערג רעזיגנירט פון זיין מאנדאט. ה' האפטמאן מיינט אבער, אז איצט איז נישט קיין צייט פון פיהרען א בערגז-פאליטיק, און ער אפעלירט צום ה' מינצבערג צוריקצוציהען זיין רעזיגנאציע, מחמת ער איז פעראנטווארטליך פאר דער לאדזער קהלה, און זי מוז פיהרען א פאליטיק, וואס זאל ענטשפרעכען די בעדערפענישען פון גאנצען יודישען כלל אין לאדז. ה' מינצבערג און ה' בערגער האלטען זיך אבער פעסט ביי זייערע רעזיגנאציע בעשלוסען און זיי לייגען פאר, אז די פסח-אקציע זאל געפיהרט ווערען דורך די איבריגע דריי מיטגלידער פון דער פסח-קאמיסיע, ד. ה. די ה"ה אומשע מאיר וואידיסלאווסקי, ראובן האפטמאן און יוזעפאוויטש. ה' האפטמאן נעהמט נאכאמאל א ווארט און ערקלערט, אז אהן ה' מינצבערג וועט די פסח-אקציע נישט קענען ארויסגעפיהרט ווערען, און ער לייגט דעריבער פאר, אז די

פערוואלטונג זאל נישט אנ-נעהמען די רעזיגנאציע

פון ה' מינצבערג. דער פארשלאג פון ראובן האפטמאן ווערט אנגענומען. דערויף ערקלערט ה' מינצבערג, אז ער איז כלל נישט מחויב מיטצוטיילען די פערוואלטונג מכח זיין רעזיגנאציע, אלס פרעזעס פון דער פסח-קאמיסיע איז ער אויסגעקליבען געווארען דורך דער קאמיסיע, און די קאמיסיע וועט זי מיטטיילען זיין רעזיגנאציע בעשלוס. צוליב דעם ווערט בעשלאסען צו צוקאפטירען צו דער פסח-קאמיסיע דעם ה' יוסף וואידיסלאווסקי.

דערויף ווערט פארגעלייענט א בריף פון ליבאוויטשער רבי'ן וועגען בעזארגען די רוסישע יודען מיט מצות. צום בריף זענען בייגעלעגט 50 אדרעסען וואוהין מ'קען שיקען

מצות פאר רוסישע יודען

ס'ווערט בעשלאסען צו שיקען 50 פעקלעך מצות צו 4¼ קילא, וואס עס וועט קאסטען בערך 12 הונדערט זל.

צום סוף טיילט פרעזעס מינצבערג מיט, אז היות ווי די עטאט-צאהלער, וואס האבען געהאט צו צאהלען 5 זל. עטאט האבען תמיד געמוזט צאהלען 10 זל. ווייל דער מאגיסטראט האט פאר'ן איינמאהנען גענומען 5 זל. האט ער געמאכט א פרוב צו איינקאסירען די 5-ער זל. עטאט דורך אינקאסענטען. ער האט ארויסגעשיקט 2 אינקאסענטען און די רעזולטאטען זענען זעהר בעפרידיגענד. א סך האבען איינגעצאהלט די 5-ער זל. א סך אונפערמעגליכע זענען בכלל בעפרייט געווארען פון צאהלען עטאט און אנדערע ווידער האט מען געהעכערט דעם עטאט.

פרעזעס מינצבערג האט צוליב דעם פארגעלייגט צו בעשטעטיגען די 2 אינקאסענטען. די פערוואלטונג האט אקצעפטירט דעם דאזיגען אופן פון איינמאהנען דעם 5 זלאטיגען עטאט, און בעשטעטיגט די 2 אינקאסענטען. דערמיט איז די זיצונג געשלאסען געווארען.

קופאן № 13
אויף אומזיסטע יורידישע עצות.
דער בעזיצער פונם דאזיגען קופאן קאן בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ'ן יורי-קאנסול פון אונזער רעדאקציע.
גילטיג היינט מאנטאג
ד. 4. אפריל פון 8 אווענד.

פריהלינג! פריהלינג!

ענגער איז געווארען ווארעם,
אבער טאקי בריטבע...
אנגעשאטען איז דער „רעפטאך"
און דער עולם האט הנאה.

האט הנאה פון די שטראהלען,
פון די זון, וואס שיינט און קוועלט,
לאטש און קעשענע ביי יערען
בלאזט נאך אליו די ווינטער-קעלט...

נאך א גם לאטש, וואס דער קריזיס
גרייבט צום הימעל נישט צום ווינטשען
און די זון — זי שיינט די זעלבע,
ווי און אלטע גוטע צייטען...

גראף קאלי.

פון שטאט-ראט
דאנערשטאג א זיצונג

אויף דער דאנערשטאגדיגער זיצונג פון שטאט-ראט וועט צווישען אנד. בעהאנדעלט ווערען 1) די הויך פון צוגאב שטאטישען שטייער צום אומזאץ-שטייער 2) בעשטימען דעם פרייז פון היילען זיך אין די שטעטישע און קראנקען-קאסע שפיטאלען. ס'וועט אויך בעשטימט ווערען א קאמיסיע צו קארעגירען דעם פארצעלאציע פראיעקט פון לאגיעווניק.

ווידער פערטשאדעט
א פאמיליע אויף פיעטריק. 10

(§) אויף פיעטריקאווער 10 איז צוליב א דעפעקט אין קוימען פערטשאדעט געווארען דער 61 יעהריגער סטרוזש סטאניסלאוו זשעניטשארסקי, זיין 60 יעהריגע פרוי אנאסטאזיא און 24 יעהריגע זוהן יוזעף. די לעצטע צוויי זענען אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

10 יעהריג קינד
אונטער אנ'אויטא

(א) אויף פאמארסקא 9 איז ארונטערגעפאלען אונטער אנ'אויטא דער 10-יעהריגער יוזעף טשערווינסקי. ער איז אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל. נעבען שאפער איז צוגעשטעלט געווארען א פראטאקאל.

ראדיא פראגראם

מאנטאג 4 אפריל

לאדז (233,8) 11.45 פוילישע פרעסע איבערזיכט, 11.58 שעה-צייכען און טאג פראגראם, 12.10 גראמאפאן-פליטען 3.45 פארטראג פאר מאטורזשיסטען, 3.45 געלד-בערזע און קאמוניקאט פאר שיפער און פישער, 3.50 פארטראג פאר מאטורזשיסטען, 4.10 גראמאפאן-פליטען, 4.20 לעקציע פראנצויזיש, 4.40 גראמאפאן-פליטען, 5.10 פארלעזונג, 5.35 לייכטע מוזיק פון ווארשאווער קאפע-הויז „אדריא", 6.50 פערשידענעס, 7.15 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס- און אינדוסטריע-קאמער- און פראגראם אויפ'ן נעכסטען טאג, 7.30 פילם-קאלענדאר און טעאטער רעפערטואר, 7.45 ראדיא-פרעסע-זשורנאל, — 8 „אויפן האריזאנט", 8.15 אפערע „די פערל-פישער" (טר. פון גרויסען טעאטער אין לעמבערג, וועהרענד דער פויזע פעליעטאן, 10.50 ביילאגע צום ראדיא פרעסע-זשורנאל, 11— טאנץ-מוזיק פון ווארשא.

היינט זינגט דעלא ליפינסקא

היינט, 8.30 אווענד טרעט אויף אין פילהארמאניע די וועלט-בערימטע זינגערין און גלענצענדע אינטערפרעטאטארין פון מאדערנעם ליד דעלא ליפינסקאיא.

שטורמישע פערזאמלונג פון „אינקאסא-קרבנות"
פון דער אלטשטאטישער פאלקס-באנק

(—) שבת אווענט איז אינטערן פארזיץ פון ה' דר. טעפער פארגעקומען א פערזאמלונג פון איינגע דרייסיג פערזאן, וואס האבען איינגעגעבען וועקסלען אויף אינקאסא אין דער טרויעריג בעריהמטער „אלט שטעטישער פאלקס-באנק", פלאץ קאשטשעלני 4.

ה' זייראוו דערצעהלט וועגען די אונטערהאנדלונגען, וואס ער האט געפיהרט מיט דער פריהערדיגער סאנאציע-קאמיסיע און איצטיגער ליקווידאציע-קאמיסיע פון דעם דאזיגען בענקעל, וועגען אויסצאהלען די אינקאסאס, וואס זענען איינגעפלאסען שוין נאכ'ן ארעסט פון „די רעקטאר" מילגרוים.

די קאמיסיע האט געהאלטען און אין צוזאגען, זי האט אפגעשלעפט פון איין וואך אויף דער אנדערער, אזוי צוזאגען ארום איינגע חדשים און מ'זעהט אלץ נישט, אז די קאמיסיע זאל מקיים זיין איהרע צוזאגען.

נאך דער דאזיגער ערקלעהרונג, ענטוויקעלט זיך א שטורמישע דיסקוסיע.

די רעדנער קאליש, גראסבערג און קנאבעל שילדערן און שווארצע פארבען די לאגע פון א געוויסען בעראמטמאן אויף מלינארסקא 11, וועלכער ליגט איצט האפענונגסלאזן קראנק און ס'איז נישטא איהם, מיט וואס צו האפעלפען. און דער זעלבער צייט קומט איהם אין דער דאזיגער באנק איינגע הונדערט זל. פון אינקאסא-וועקסלען.

פרעלין זלאטניק פון מלינארסקא 13 גיט איבער מיט טרעהרען אין די אויגען, אז די לעצטע 100 זל. דאס זי זיך אפגעשפארט פון איינגע יאהר שווערע ארבייט, אלס רינגעט, האט זי א פאר טעג פאר מילגרוים'ס ארעסט איינגעגעבען דעם וועקסעל אין באנק אויף אינקאסא. צום סוף ערקלערט די זעלבע פרייליין, אז אין איהר היים, ליגט א קראנקע מוטער אין בעט און ס'איז נישטא צומאל אויף א ביסען.

ווי ס'איז צו זעהן, קומט די איינציגע דרייסיג פערזאן בערך 8000 זל. אלץ בלויזע אויסגעהארעוועטע און „קושקע" געלד.

צום סוף ווערט איינשטימיג אנגענומען צו ווערלען א קאמיסיע פון דריי בעאיזאגע ווי: זשידאוו פלארטא און קאליש, וואס וועלען זיך ווענדען קיין ווארשא און איבערגעבען דעם ענין אין יוסטיץ-מיניסטעריום.

פערוואלטונג זאל נישט אנ-נעהמען די רעזיגנאציע

זעלבסטמארד
צוליב נויט

(§) אויף זגערזשער 75 האט געפרובט בעגעהן זעלבסטמארד דורך איבערשניידען זיך מיט א ראזיר-מעסער די אדערן פון דער רעכטער האנד דער 24-יעהריגער יאנקעל בערגאן, מלינארסקא 9.

— אויף ווראצלאווסקא גאס האט זיך גע'סמ'ט מיט יאדינע יוזעף דובטא 43 יאהר אלט, וואוינט אויף זגערזשער 113.

ביידע זענען אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל. די סיבה — נויט.

ערלויבנישען אויף געוועהר

דער שטאט-סטאראסטא איז מודיע, אז דעם 20. אפריל איז דער לעצטער טערמין צו פערלענגערן די ערלויבנישען אויף צו טראגען געוועהר.

די „פסח-אקציע"
פון „תומכי-אורחים"
פערוואלטונג, מיטגלידער ארויסגעבארגט
200 זל. אנצוהויבען די אקציע

אין צוזאמענהאנג מיט דער פסח-אקציע האט „תומכי אורחים" נעכטען גערופען א פרעסע-קאנפערענץ.

ה' זאליץ עפענט די קאנפערענץ אנווייזענדיג אויף דער שווערע ארבייט און די בעשרענקטע מיטלען, מיט וועלכע די פערוואלטונג קומט אויס ביים איצטיגען מאמענט צוצוטרעטען צו דער אקציע. דאן מעלדעט ער, אז דער פרעז. פון דער לאדזער קהלה דעפ. לייבל מינצבערג האט דער דעלעגאציע פון „תומכי אורחים" צוגעזאגט, צו ערטיילען היי-יאהר פאר „תומכי-אורחים" א גרעסערע סובסידיע אויף דער פסח-אקציע ווי ביז איצט.

סעקרעטאר לייזעראוויטש ווייזט אן, אז שוין ביז איצט זענען איינגעפלאסען אין תומכי אורחים איבער 1500 בקשות. און אלע טאג קומען צו איבער 200 ביטעס, אזוי אז מ'קען גאנץ דרייסט רעכנען, אז היי-יאהר וועט די פראדוקטען פערטיילונג איבער דער קורץ ארומנעמען א 3000 פאמיליעס.

ה. ווייטראוב לעגט פאר, אז די פערוואלטונג מיטגלידער זאלען פון צווישען זיך געבען א הלואה. אויפ'ן ארט ווערט געשאפען 2000 זל. און שוין פון מארגען אן וועט תומכי אורחים אנהויבען אויסצובאקען מצות.

היינט וועלען אויך איינגע ראמען און הערן פון דער פערוואלטונג בעזוכען א ריי פירמעס, צו שאפען פראדוקטען און געלד-שפענדען פאר „תומכי-אורחים". ס'איז באמת די העכסטע צייט, אז די וואס קענען נאך היינט העלפען, זאלען ערפיהלען זייער עלעמענטארען חוב און שפענדען פאר „תומכי-אורחים", וואס האט צו ערפיהלען אזא גרויסע אויפגאבע אין איצטיגער שווערער צייט.

ביי די פוילישע האנדווערקער
אז עס גליסט זיך ארויסצוגעבען א צייטונג...
אנשטאט כפאהט-שכרות

(§) נעכטען איז אין איינענעם לאקאל אויף קילינסקא 23 פארגעקומען אנ'אלגעמיינע פערזאמלונג פון „רעמעסלא".

די „רעמעסלא" געהאט א דעפיציט למשל פון דער צייטונג „האסלא לודזקע" 10.935 זל. און אלגעמיין בעטרעפט דער דעפיציט 35.593.88 זל.

דער רעדנער פאלעלוא רעט פאר דער פערוואלטונג, אז די יוגענט-סעקציע פערגעסט זיך אנשטאט מיט ספארט — מיט שכרות.

דער פיהרער פון דער יוגענט סעקציע ה. בארטשאק קריטיקירט כמיעל'ן פאר ארגאניזירען דער יוגענד און פאליטישער ארבייט.

נאכדעם ווי ס'ווערט געוועהלט א נייע פערוואלטונג, ווערט די פערזאמלונג געשלאסען.

געוועזענער גימנאזיע-לערער פאלט
אין גאס פאר הונגער

(א) אויף פאמארסקא 4 איז געפאלען פון הונגער דער 61 יעהריגער וואצלאוו גאלובסקי, א היסטאריקער. ווי ס'איז שפעטער פעסטגעשטעלט געווארען, איז גאלובסקי פאר'ן קריג געווען א בעקאנטער לעהרער אין א ווארשאווער גימנאזיום. בעת'ן קריג האט ער פערבראכט אין פעטערבורג. לעצטענס איז ער צוריקגעקומען קיין לאדז, און נישט קריגנדיג קיין בעשעפטיגונג, איז ער וואס א טאג אלץ געווארען שוואכער און שוואכער, ביז ער איז געפאלען אין גאס.

געפונען א זאק... מיט בריוו

(§) די לאקאטארען פון סקלאר-ארצא 11 האבען אין קלאזעט געפונען ליגען א לעדיגען זאק מיט בריוו, וואס שטאמט פון דער גנבה, וואס איז אויסגעפיהרט געווארען ביים טראנספארטירען בריוו צום וואקזאל פון דער פאבריקס-באהן.

די גנבים האבען אלע קאנווערטען אויפגעריסען און, נישט געפונענדיג קיין געלד, האבען זיי צוזאמען די בריוו מיט'ן זאק אונטערגעווארפען.

די פערקריפטע פרוי

שפאנענדער ראמאן פון יודישען פאמיליען-לעבען אין פוילען.

געשריבען ספעציעל פאר'ן „לאדזער טאגעבלאט" פון לעאן גאלדמאן

(99-טע פארטזעצונג)

אין דערפיהלענדיג שוין דעם טעם פון דעם גרויסען רייכטום, איז ער שנעל געגאנגען אהיים.

קאפיטעל 87

אין א נאכלעסיגער פויזע, אנשפארענדיג דעם קאפ אויף דער האנד, מיט א גלייכגילטיג שמייכעלע אויף די שעהנע ליפען, האט ליארא בעהערט, ווי לעאן גיסט אויס זיין הארץ ארומשפאנענדיג א נערוועזער הין און צוריק אין האטעל-צימער פון דער פריי-שטאט דאנציג.

זי איז שוין געווען צוגעוואוינט צו אזעלכע סצענעס, ווייל אין משך פון די עטליכע וואכען, וואס זי האט פערבראכט מיט לעאנען אין דאנציג, איז ער געווען זעהר אנרוהיג געשטימט.

ער האט ווירקליך געהאט סיבות צו זיין אונצופרידען, ווייל די שעהנע ליארא איז געווען גאנץ קאלט צו לעאנס ליבעס-אויסברוכען מ'האט בעקענט מיינען, אז דאס נעמט ליארא נקמה פאר זיינע פריהערדיגע בעליידיגונגען.

אין האטעל-בוך איז לעאן געווען פערשריבען אלס מאקס קעלטער און פרוי.

נאך מעהר האט איהם פערשאפט עגמת נפש דאס, וואס ער האט איינגעזעהן נישט געהאט קיין געלד אויף גרעסערע פערזענליכע אויסגאבען. ווייל ליארא איז פון אנהויב אן געוועזען טויב אויף זיין בעטען גרעסערע סומען געלד און זי האט בעהאלטען איהר געלד אזוי געשיקט, אז ווען אפילו ער וואלט זי בעפאלען מיט געוואלד, וואלט ער גארנישט אויפגעטון.

זי האט גוט געוואוסט, אז געלד איז איהר קראפט און ווען זי וואלט דאס געלד פערלוירען — וואלט ער ביי דער ערשטער און בעסטער געלעגענהייט ענטלאפען.

אבער איצט האט זיך שוין זיין געדולד געענדיגט, היינט האט ער בעשלאסען ארויסצווארפען די קארטען, מיט וועלכע ליארא האט איהם געבונדען.

— שוין צוויי וואכען, ווי מיר געפינען זיך אין דאנציג און די גאנצע צייט בעהאנדעלסטו מיך ווי א פרעמדען! — האט לעאן געזאגט אנ'אויפגערעגטער. — איך האב אבער שוין לענגער נישט קיין חשק איבערצוטראגען דיין דעספאטיזם. איך האב א רעכט צו דיר און איך קען פאדערן, דו זאלסט ענדליך אויפהערען דיין נארישען ווידערשטאנד און מיך טראקטירען ווי א מאן!

ליארא האט א קנייטש געטון די ברעמען. — און ווערען דיין מעטרעסע?! ניין, מיין טייערער, איך האב נישט צו דעם דעם מינדסטען חשק. איך וועל דיך נישט צולאזען נאהענט צו מיר, כל זמן מיר וועלען זיך נישט געזעצליך פערהייראטען.

לעאן האט א טופע געטון מיט'ן פוס. — שטענדיג דאס זעלבע לאנגווייליגע לידעל! דו ווייסט דאך זעהר גוט, אז דיין פערלאנג קען נישט פערווירקליכט ווערען און עס איז נישט מיין שולד, וואס דו האסט רויוועלען שלעכט געהיטען און זי געלאזט אוועקפיהרען. ברענג זי צו מיר און איך בין גרייט נאכצוקומען דיין וואונש.

ליארא האט געוואלט ענטפערען עפעס א ביטער ווארט, אבער זי איז ענטשוויגען געווארען.

שוין נישט איינמאל ווי זי האט דעם כישרון בעטריגער געזאגט אין די אויגען אריין, אז נישט קיין אנדערער, נאר ער אליין האט אוועקגעפיהרט רויוועלען מיט דער הילף פון זיינס א שותף אבער שאטאן האט שטענדיג דאס ענערגיש אפגעלייקענט און אויך זי האט נישט געהאט קיין שום בעווייזען אין דער האנד.

— אויך דאס לידעל קלינגט דיר לאנגווייליג איז עס דיין שולד, — האט זי געענטפערט, — דו וועסט עס מוזען הערען אזוי לאנג ביז דיין פרוי וועט זיך נישט אפגעפונען ביז דאן זאל מען האלטען ליארא און מאקס קעלטער'ן פאר שוועסטער און ברודער.

— די קאמעדיע הויבט מיך שוין אן צו לאנגווייליגען! — האט לעאן געענטפערט אנ'אונצופרידענער. אויב איך דארף שפילען די ראלע פון א רייכען אריסטאקראט, מוזטו מיר געבען די מעגליכקייטען זי צו שפילען. דעם אמת זאגענדיג, האב איך שוין קיין כח אויסצושטעהן דיינע קאפריזען. אויב איך האב מסכים געווען, מיר זאלען אין האטעל וואוינען אין בעזונדערע צימערן, קען איך נישט אבער מסכים זיין, מיר זאלען האבען בעזונדערע קאסעס.

ליארא האט אבער נישט געוואלט אויף קיין האהר נאכגעבען.

— וואס דו האסט בעדארפט, האסטו בעקריגען! מעהר טון פאר דיר בין איך נישט אומשטאנד. אויב דו נויטיגסט זיך אין עפעס, דארפסטו מיר זאגען, וועל איך דיר געבען. אויב דער רעכנונג וועט נישט אויסמאכען קיין סך, בין איך גרייט איהם צו צאהלען.

שאטאן האט פון צארן איינגעקוועטשט די האנד אין א פויסט.

— אהא, דו ביזט באמת אזוי גרויסמוטיג און ביזט גרייט מיר צו געבען א צוויי-דריי מארק אויף טאש-אויסגאבען. ניין, מיין טייערע, איך האב עס שוין גענוג.

ליארא האט א ציה געטון מיט די אקסלען.

— זאג מיר קורץ וויפיל פערלאנגסטו?

— 25 טויזענד מארק. איך דארף די דאזיגע סומע נאך היינט האבען. איך האב א קארטען-חוב.

ליארא האט איהם אנגעקוקט א פערוואונדערטע.

— 25 טויזענד מארק? ביזט אודאי משוגע געווארען מיין פריינד. ניין, אזא סומע וועסטו פון מיר קיינמאל נישט קריגען!

— און איך זאג דיר, אז דו וועסט מיר יא געבען, אדער...

— אדער... וואס? — האט ליארא געפרעגט, קוקענדיג איהם גראד אין די אויגען אריין.

— אדער דו וועסט מיר היינט געבען דריי מאל אזוי פיל, איך שווער דיר.

ליארא'ס אויפרעגונג האט נישט געהאט קיין גרעניצען

— אך, דו הויבסט אן צו ווערען עקלהאפט האט זי געזאגט, אוועקדרעהענדיג דעם קאפ.

— איז דאס דיין ענטפער אויף מיין פאדערונג? — האט ער געפרעגט.

— יא, אזוי איז עס.

— ליארא! — האט לעאן דראהענד א געשריי געטון.

— געה, לאז מיך אליין. איך קען נישט קוקען אויף דיר, — האט זי ביז א געשריי געטון.

(פארטזעצונג קומט)

אינטערעסאנטע וועלט-נייעס אין בילדער

יובילעאום פון די פאשיסטען

אין רוים איז געפייערט געוואָרען דער 13-ער יאָהר-טאָג, זייט ס'איז ענטשטאַנען די פאשיסטישע בעוועגונג.

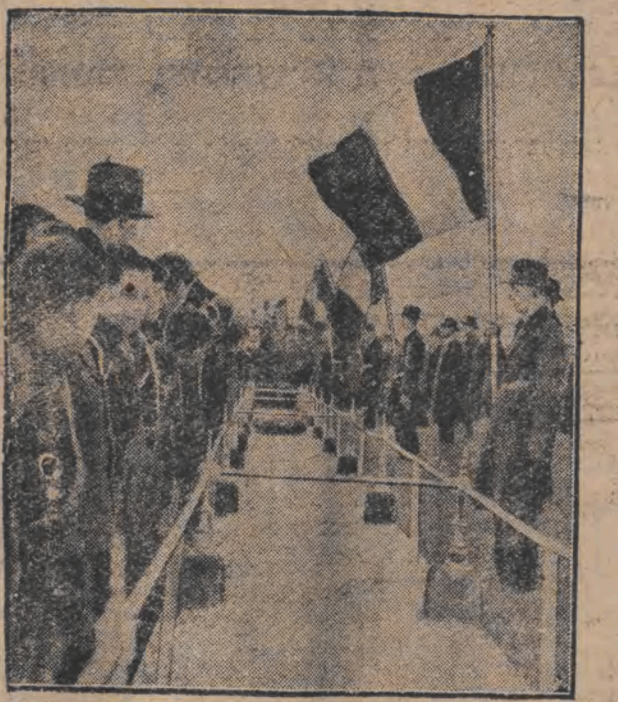

צום 16. יאָהרצייט פונ'ם אויפשטאַנד אין אירלאַנד איז אין דובלין פאָרגעקומען אַ גרויסע פייערונג ביי די קברים פון די געפאַלענע און דערשאָסענע „זינפיינער".

היידען-פייערונג אין זיין געבורטס-שטאדט

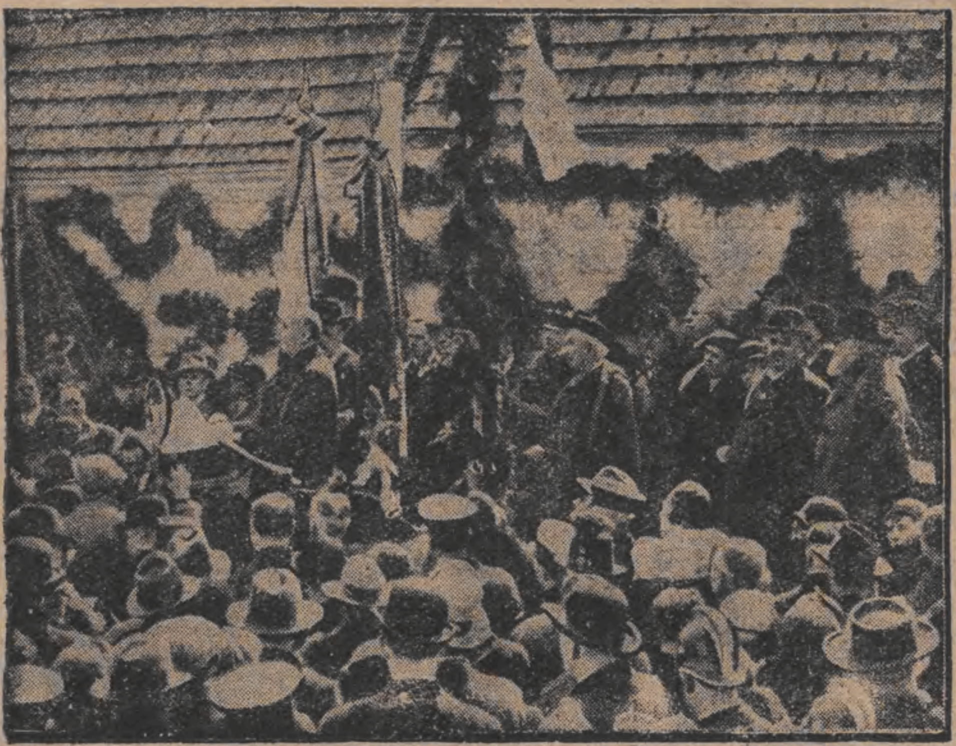

צוליב דעם 20. יעהריגען געבורטס-טאָג פון גרויסען קאָמפּאָזיטאָר איז אנגע-מויערט געוואָרען אַ געדענק-טאָוועל צין דויז, וואו היידען איז געבוירען, אין האַראַק. די פייערליכע רעדע האָלט דער עסטרייכישער פּרעזידענט מיקלאַס.

אין בערלינער זאָאָלאָגישען גאָרטען איז איצט צוגעקומען אַ טיגער-לייב. דער פאָטער איז אַ סיבירישער טיגער, די מוטער אַ לייבין. פון פאָטער האָט זי די לאַנג-האָריגע געדריכטע פעל, פון די מוטער — די לייבען-פיגור.

א וואלפיש פון 9 מעטער לאנג

אין דער עלבע איז געפינגען געוואָרען אַ ריזיגער וואַלפיש, וואָס איז לאַנג 9 מעטער און וועגט 12 טויזענד פונט. דעם וואַלפיש האָט מען איצט געבראַכט קיין האַמבורג.

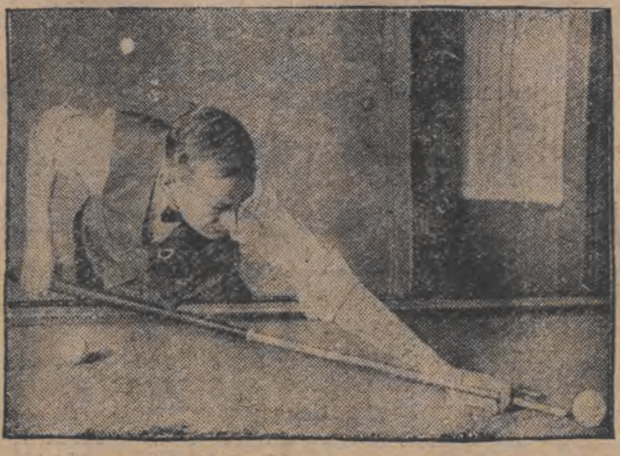

אין ניו-יאָרק קומט איצט פאָר אַ מעטש פאַר דער וועלט-מייס-טערשאַפט אין ביליאַרד-שפּיל. דער בערלינער אויבער-רעגי-רונגס-ראַט פּענסגען (אויפן בילד) האָט שאַנסען וויטער צו בלייבען ביי דער מייסטערשאַפט.

א פראנצויזישער פליהער אין תהום

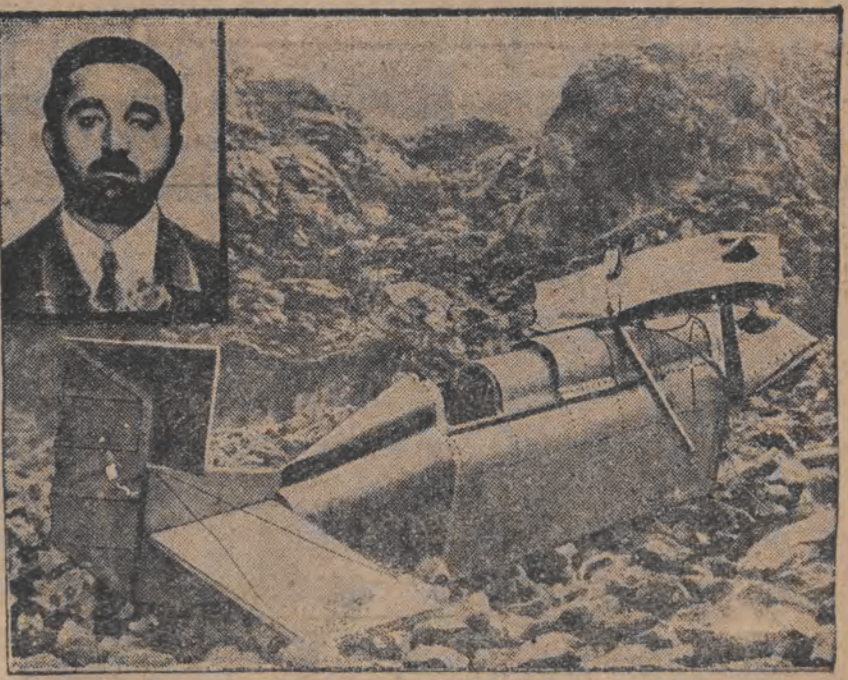

דער פראַנצויזישער פליהער אַלבערט סאוואַן (אויבען) האָט אדורכ-געפיהרט אַ ריזיקאַלישען עקספּערימענט. ער האָט אויסגעבויט אַן עראָ-פּלאַן, מיט וועלכען ער האָט פון די פראַנצויזישע אַלפּען געמאַכט אַ שפּרינג אַ 200 מעטער'דיגען טיפען תהום. דער מאָטאָר איז שטאַרק בעשעדיגט געוואָרען אָבער דער פליהער איז געבליבען אונבעשעדיגט.

קלאַנג קינא-טעאַטער
„CORSO"
פּשעיאַזד 2/4

אָנהויב: 4 נ.מ., שבת, זונטאָג, חגאות 12 מיטאָג

היינט פּרעמיערע!
נאָכמיטאַג געוועזענער דאָפּעל-פּראָגראַם!

1) צום 1-טען מאָל אין לאָדז
דער צוריקגעקער
גלענצענדע דראַמע פון לעבען פון הערשט פון די שיקאַגער באַנדיטען-באַנד
הויפּט-ראָל הערשט מיל.-מאַיער
Warner Oland, George Bancroft

2) פילם איבער פילמען
ליבעס-פּאַראַד
הויפּט-ראָל: די ליבלינגע — און — לופּינא לאַנע
Maurice Chevalier, Jeanette Mc. Donald

פּאָפּולערע פּרייזען! אויף'ן ערשטען סעאַנס בעדייטענד ערנידעריגט פּאָפּולערע פּרייזען!

קלאַנג-קינא-טעאַטער
RAKIETA
Sienkiewicza 40.

היינט און ווייטערע טעג
ער
און זיין שוועסטער
Wlasta Burian
Anna Ondra

אין אַ וואונדערבאַר-פריילעכער קאָמעדיע
אויסערן פּראָגראַם שעריך-גראָטעסקע און קלאַנג-וואָכען-זשורנאַל פון פּאַראַמאַונט
אָנהויב פון סעאַנסען אין וואָכען-טעג 4 נאָכמיטאַג שבת, זונטאָג און חגאות 2 אַ זייגער נאָכמיטאַג

קלאַנג-קינא
ZACHĘTA
זגיערזשער-גאַס 26.

היינט און ווייטערדיגע טעג!
גרויסער קלאַנג-פילם — א. נ.
מאַראָקאָ
אין די הויפּט-ראָלען:
GARY COOPER
Marlena DIETRICH
אויסער'ן פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאָבע.
אָנהויב פון די פאָרשטעלונגען: טעגליך פון 4 נ.מ. שבת, זונטאָג און חגאות 12 אַ זייגער מיטאָג. דער זאַל איז גוט בעהייצט.

ס'איז פערלוירען געוואָרען
אַ אינקאַסאָ-קוויט פון באַנק קאָמערציינע פּיעטרי-קאָווער 26 אויף אַ וועקסעל 200 זל. צאָהלבאַר 25/3 אין אָזאָראָוו, אַ וועקסעל 200 זל. צ"ב 31/3 אָזאָראָוו, אַ וועקסעל 500 זל. צ"ב 31/3 ביסקאַ-קיעלעצקע. עס ווערט ערקלערט פאַר אונגילטיג. אָפּצוגעבען צו ש. מאַנדעלבוים, פּלאַץ דאָמבראָווסקי 1.

צו פערדינגען
אַ שטוב אויף אַ פּראָצעוניע. צו ערפאָהרען ביים צייטונגס-פערשפּרייטער פּיעטריקאָווער 10.

נייעסטע
קיכען-מעבעל
קאָרידאָר
און פאַר קינדער צימערען
עמפּפעהלט צו נידריגע פּרייזען
די בעוואוסטע פירמע
Sz. Dzięciarski
אין הויף 16 Piotrkowska 16

פערלוירען געוואָרען פאַלגענדע וועקסלען:
82 זל. צאָהלבאַר 1.4 1932 אויסשט. מ. שפּיצוואַק, אָרדרע ש. קראַנענ-בערג לאָדז שרודמיעסקאַ 20, 50 זל. צאָהלבאַר 15.6 אויסשט. מושאַל אָרדרע ש. קראַנענבערג לאָדז אַנדזשעיאַ 60, צוויי וועקסלען צו 100 זל. צאָהלבאַר ד. 21.4 אויסשט. מ. מיצענמאַכער אָרדרע ב. פּיינקיכען לאָדז זגערזשער 66, 60 זל.-ד. 27.5 אייסשטעלער מ. מיצענמאַכער אָרדרע ב. פּיינקיכען לאָדז זגערזשער 66, 100 זל.-ד. 1.9 אויסשט. א. ראַק אָרדרע א. קינאַסט לאָדז ברושעשינער 98, 100 זל.-ד. 8.9 אויסשט. א. ראַק אָרדרע א. קינאַסט בושעשינער 98, 100 זל.-ד. 21.10 אויסשט. א. ראַק אָרדרע א. קינאַסט ברושעשינער 98. די אַלע וועקסלען ווערען ער-קלערט פאַר אַ נגילטיג, דער ערליכער פינדער ווערט געבעטען געגען בעלוינונג אָפּצוגעבען צו ב. פּיינקיכען און גאָלדבערג בושעשינער 45.

אנאנסען
— אין —
לאָדזשער טאָגעבלאַט
האָבען דעם גרעסטען ערפאָלג

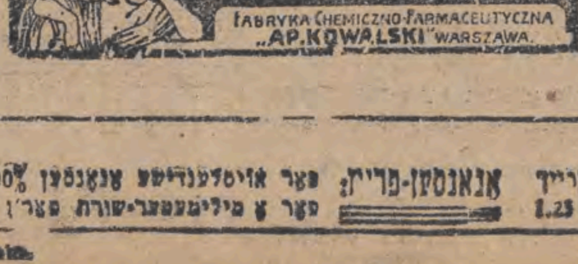

קויפט נור פון די 1-טע קוועלע
גרויסער אויסוואַהל

מאַטראַצען
טפּרענזינאָוועס „Patent"
וויזימאַטשקעס
פאַבריקאַנער
שפּאַציר-וואַגענס
אייזען · ניקעל
בעטען
צו בעקומען אין פאַבריקס-לאַגער
„DOBROPOL" Łódź, Piotrkowska 73 אין הויף

אנאָנסען-פּרייז: פאַר 1 מ"מ אין פּליען 5 ווערטער, אין פּראָווינץ און אויסלאַנד 20 פּראָצענט, אין עגדערע לענדער 1.25
אנאנסען-פּרייז: פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100% טייערער. פאַר אַ מיליטער-שורה פאַר'ן טעקסט 18 גר. פּרייזאָן 24 גר. אין טעקסט 40 גר. פּרייזאָן 60 גר. נאָך טעקסט 12 גר. פּרייזאָן 18 גר.

Vlozzrin. E. i M. Hamburskich. Łódź. Piotrkowska 16. Dzierżawca: M.B. Wein. Odpowiedzialny Red.-wydawca: ...